

64115

Papeževa
nezmotljivost

kratko pojasnjena
vernim Slovencem v poduk.

Založila in na svetlo dala

KATOLIŠKA DRUŽBA ZA KRANJSKO.

Natisnila R. Eger v Ljubljani.

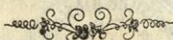
1870.

Papeževa

nezmotljivost

kratko pojasnjena

vernim Slovencem v poduk.

Založila in na svetlo dala

KATOLIŠKA DRUŽBA ZA KRANJSKO.

J. Zepherov

Natisnila R. Eger v Ljubljani.

1870.

Papeževa

memorijal

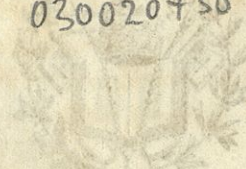
kratko pojasnjena

večinam slovenskim v podobi.

KATOLIŠKA DRUŽBA ZA KRANJSKO

030020738

[Handwritten signature or scribble]

V v o d.

Oči vsega sveta so obrnjene že od mesca grudna preteklega leta v Rim, kjer je zbran vesoljni cerkveni zbor, škofje iz vsih krajev sveta, da se združeni s svojim poglavarjem s pomočjo sv. Duha posvetujejo o vsem, kar je vernim v zveličanje potrebno in koristno, kar bi vero in čednost pomnožilo, zmoto in hudobijo pa zatiralo. Da bi tudi verni kristjani to imenitno in potrebno delovanje podperali, so jih sv. Oče opominjali k molitvi in dovolili sv. leto s popolnoma odpustki, da bi z Bogom spravljani in s svojimi višimi pastirji v duhu združeni tolikanj obilniši blagoslov z nebes sprosil. Ta vesoljni zbor je po pridnem, neutrudljivem delovanju imel do sedaj štiri velike očitne seje, in med drugimi rečmi, ktere je v tretji seji določil zoper zmote in nejevero naše dobe, je v četerti seji 18. julija določno sklenil, da so papež v verskih določbah nezmojljivi, to je, da je to čist, nepokvarjen nauk Kristusov, kar papež ko nar viši učenik slovesno za Kristusovo vero oznanujejo in vsim verovati zapovedo. Kteri priprost kristjan bi bil kedaj to tajil? Kdo pa bo učil čisto Kristusovo vero, ako ne pravi Kristusov namestnik? Koga hočejo verni poslušati, ako ne nar višega pastirja? Tudi ni ta stvar nič novega, ker je že več sto let, kar se je to vprašanje med učenimi bogoslovci pretresovalo, in cerkveno ravnanje je od nekdan na to merilo. In vendar so že med zborovim pretresovanjem in še

bolj sedaj po slovesni določbi nasprotniki prederzno in zaničljivo kričali, češ, da je to nova vera, da je zgodovini in zdravi pameti nasprot, in so iskali po spisih in časnikih verne motiti, da to ni mogoče, da to ni delo sv. Duha, da je človeška zmota!

Tudi iz dobrega namena se je silno veliko pisalo za to resnico in tudi zoper njo. Med pretresovanjem je tudi nekaj škofov bilo nasprotnih misel, zlasti so menili, da bi v naši dobi ne bilo primerno tega določevati. Po slovesni določbi pa so se menda vsi podvergli zavoljo veljave nezmotljivega zbora. Nasprotniki pa vsi razkačeni le še kričijo zavoljo te določbe in tudi verne begajo s svojim obrekovanjem. Tega je kriva nekoliko nevednost, nekoliko hudobna volja in sovraštvo do katoliške cerkve sploh in še posebej do rimskega pervaštva. Gotovo je že marsikteri zmed bralcev slišal ali bral tako neslano bledenje, v katerem vsak širokoustnež stavi svojo modrost nad modrost zbranih škofov, ktere je sv. Duh postavil vladati cerkev Božjo. To zbega tudi marsikterega pobožnega kristjana, da ne vé, kaj odgovoriti, ker ni dosti podučen; ne vé, kaj je na tem, za kaj da gre.

Zato bo ta knjižica kratko, in kolikor mogoče razumljivo skusila to resnico pobožnemu slovenskemu ljudstvu pojasniti, kakor se je v družih jezikih že zgodilo z mnogimi spisi. Bog daj, da bi kaj pripomogla k pravemu spoznanju in razumljenju v slavo Božjo, povikšanje rimskega prestola in v blagor vernim!

V Ljubljani v praznik Mariinega imena 1870.

Č.

§. I. Kristus in cerkev.

Velikokrat in po mnogih potih je nekdanj Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič tiste dni nam je govoril po Sinu, kterega je postavil deležnika vsih reči, po katerem je vstvaril tudi svet.“ (Heb. 1.)

S temi besedami sv. Pavel naznanuje, da se je dobrotljivi Bog že nekdanj v stari zavezi razodeval ljudem po svojih prerokih, popolnoma razodenje in odrešenje pa je človeškemu rodu došlo sedaj v polnosti časa po Sinu Božjem, Jezusu Kristusu. „Sin človekov je namreč prišel iskat in zveličat, kar je bilo zgubljenega“. On, prava luč sveta, je učil Boga prav spoznati in ljubiti. „To je večno življenje, da spoznajo Tebe, pravega Boga, in kterega si poslal, Jezusa Kristusa“. On, pot, resnica in življenje, je prišel resnici spričevanje dajat. On, Jagnje Božje, ki odjeme greha sveta, nas je rešil s svojo smertjo sužnosti greha. „Odkupil nas je z drago ceno svoje kervi, katero je pretil v odpušenje grehov“. Z eno besedo: On je Učenik in Odrešenik sveta, in ni družega imena, v katerem bi mogel kdo zveličan biti. Nihče ne pride k Očetu razun po Njem. Tako je Jezus ko viši duhoven in učenik doveršil nar veči delo: rešenje nesrečnega sveta, ki je bil zašel od pota resnice in pravice.

Dokler je tedaj Kristus, včlovečeni Bog, na zemlji živel, je On — solnce pravice — učil ljudi zveličanske resnice, in kdor je Njemu veroval, je hodil v luči ter ni zašel v temo zmote.

Da bi se pa ta Jezusov nauk in delo njegovega odrešenja sploh ohranilo za vse čase, ter bi se ga mogli vdeleževati vsi ljudje, je postavil On svoje vidno kraljestvo, sv. cerkev, kateri je zročil zaklade resnice in milosti. Že angelj Marii napoveduje, da njegovega

kraljestva ne bo konca; Kristus sam govori pogosto v prilikah od tega kraljestva; zanj je pripravljaj svoje učence, jih je odločil za prednike in jim je zročil za to potrebno oblast, rekoč: „Kar koli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in kar koli bote odvezali na zemlji, bo odvezano tudi v nebesih.“ In po vstajenji jim je rekel: „Kakor je Oče mene poslal, tako jaz vas pošljam.“ Pred vnebohodom se sklicuje na svojo oblast, rekoč: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite po vsem svetu, učite vse narode in jih keršujte v imenu Očeta, in Sina in sv. Duha; učite jih spolnovati vse, kar koli sem vam zapovedal.“ — Kakor je pa apostelnom zročil oblast, tako je vernim zapovedal pokoršino do te oblasti, rekoč: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ „Kdor veruje in je keršen, bo zveličan, kdor ne veruje, bo pogubljen.“ „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.“ V zavesti te prejeti oblasti piše sv. Pavel, da je apostelj ne od ljudi, ne po človeku, ampak po Jezusu Kristusu in Bogu Očetu; in drugej: „Ko bi angelj z neba vam oznanoval drugač, kakor smo vam mi oznanovali, naj bo izobčen.“ Ta oblast in nasprotna dolžnost pokoršine ste, kakor pri vsaki družbi, vedna vez, ki veže viši in podložne, naj krajši pot sv. vero ohraniti in razširjati, in zato je bila cerkvi potrebna; kajti kakor je Kristus učil ko taki, ki ima oblast, tako je mogla njegova cerkev imeti enako oblast, s katero vernim zapoveduje in resnico kot Božjo besedo oznanuje. — Tako je sv. cerkev, vidno kraljestvo Božje na zemlji, potrebno in primerno sredstvo, da se delo božjega razodenja in odrešenja živo ohrani in nadaljuje v človeški družbi, da se po nji božja resnica in gnada vtelesi med vernimi ter brani zoper nevernike, da veže človeka z Bogom in vse ljudi med seboj v eno, sveto družbo, ki jim daje vse potrebne pomočke za poslednji namen. Že iz tega se vidi, da se Kristusova vera in cerkev ne morete ločiti ter ste kakor duša in telo med seboj sklenjeni.

Med učenci je pa Kristus dal Petru še posebno, veči oblast, ko mu je obljubil ključe svojega kraljestva; ko mu je zapovedal brate v veri poterjevati; ko mu je ukazal pasti jagnjeta in ovce, in ga tako postavil svojega vidnega namestnika, naj višjega pastirja vse čede. Zato ga sveti evangelisti vedno prvega imenujejo, in Peter prvi vzdigne svoj glas binkoštni praznik in začne razširjati Božje kraljestvo, prvi sprejme nevernikov v sv. cerkev, Kornij-

lija in njegovo hišo; on prvi govori in glasuje v jeruzalemskem zboru. To sv. Petru podeljeno predstvo tedaj ni zgolj čast, ampak resnična nar viši oblast čez vso cerkev, v kateri je on nar viši učenik in sodnik, poklican in spreten, da ohrani vse v edinosti vere in ljubezni.

Tako je sv. cerkev po svojem bistvu in poklicu ne le v tesni zvezi s svojim Začetnikom Jezusom Kristusom, njegova ljuba nevesta, katero je ljubil in posvetil, temuč tudi njegovo skrivnostno telo, čigar udje so verni, glava pa naj viši oblastnik sv. Peter, ki ima povelje in oblast, tudi brate poterjevati; ona je kot skerbna mati vsih vernih vse veke svoje otroke po Kristusu k zveličanju napeljevala.

§. 2. Cerkev je nezmotljiva.

Božji Začetnik kerš. cerkve je po svoji modrosti in mogočnosti gotovo tudi skerbel, da je cerkev spretna za svoj sveti poklic. Zato je aposteljom, kot svojim namestnikom, da bi se zročene oblasti prav posluževali, obljubil in dal posebno pomoč od zgorej, po kateri so bili nezmotljivi.

Ko jih je namreč poslal po vsem svetu, je pristavil slovesne besede: „Glejte, jaz sem pri vas vse dni do konca sveta“. Jezus sam jih toraj zagotovi svoje vsemogočne pomoči, da bodo mogli prav doverševati svojo sv. službo. Obljubi jim tudi sv. Duha, rekoč: „Očeta bom prosil ter vam bo dal družega učenika, da ostane z vami vekomaj, Duha resnice. Prejeli bote moč prihajočega sv. Duha ter mi bote priče v Jeruzalemu, v Samarii, do konca sveta“. To obljubo je spolnil binkoštni praznik, ko se sv. Duh prikaže v vidni podobi ter jih razsvetli in poterdi v veri.

Zato je Jezus obljubil svoji cerkvi, da je peklenske vrata ne bodo premagale, zato imenuje sv. Pavel cerkev — steber in podslombo resnice; te pomoči svesti so aposteljni sklenili v jeruzalemskem zboru: „Sv. Duhu in nam je dopadlo“ itd. Tako gotovi so bili te pomoči od zgorej, da svoj sklep imenujejo tudi sklep sv. Duha, kakor jim je Kristus rekel: „Niste vi, ki govorite, ampak Duh vašega Očeta je, ki v vas govori“.

Ta oblast in nezmotljivost aposteljnov pa z njimi ni umerla, temuč je in ostane vse čase v Kristusovi cerkvi. Ker ima namreč kraljestvo Božje na zemlji ostati do konca sveta, in v njem čista resnica božja in delo odrešenja, so za aposteljni nasledovali drugi njihovi namestniki, ki so imeli enako oblast in pomoč od zgorej, da so zamogli svojo sv. službo veljavno in vredno opravljati in tako Božje kraljestvo čisto in brez zmote ohraniti in razširjati. Taki naslednik sv. Petra je rimski papež, ker je sv. Peter v Rimu umerl; in nasledniki aposteljnov so drugi škofje, katerim so aposteljni s pokladanjem rok zročili potrebno oblast po Jezusovem povelji: „Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.“ Da pa aposteljnomoč obljubljen pomoč od zgorej velja tudi naslednikom, kažejo že Jezusove besede, da On pri njih ostane vse dni do konca sveta, tedaj ne le do smerti aposteljnov, in tudi sv. Duha obljubi, da ostane pri njih vekomaj t. j. vse čase.

Zato sv. Pavel govori v Miletu tudi drugim cerkvenim prednikom, da jih je postavil sv. Duh škofe vladati cerkev Božjo, in drugej: „Da mora Kristus kraljevati, da bodo sovražniki položeni pod njegove noge.“ Ako je pa Kristus kralj, sv. Duh varh sv. cerkve, se pač ne more zmotiti v resnici, temuč ostane nezmotljiva vselej.

To nezmotljivost sv. cerkve so zato priznavali tudi sveti očetje, n. pr. že v drugem veku piše sv. Irenej, Lugdunski škof: „Kjer je cerkev, tam je sv. Duh, Duh pa je resnica;“ v 3. veku sv. Ciprijan: „Kristusova nevesta ne more prešestvati, neomadeževana je in čista;“ v 4. veku sv. Teofil Alek.: „Gospod ob vsih časih daje svoji cerkvi ravno tisto gnado, da se ohrani celo telo, in nikjer strup krivoverskega nauka ne zmaga.“ — Le tako se je ohranila cerkev vselej edino, ker uči zmiraj in povsod ravno tisti nauk; katoliško, ker povsod in vselej uči vse resnice; apostoljsko, ker še vedno uči, kar so aposteljni učili in ima od njih začetek in oblast; in sveto, ker le čista resnica je podlaga prave resnične svetosti.

Nezmotljivost je pa tudi potrebna cerkvi; zakaj Jezus je cerkev postavil, da bi namesti njega in v njegovem imenu sv. vero za vse čase ohranila in z Božjo veljavo v zveličanje ljudi oznanovala, vodila vse k edinosti vere in k svetosti. Da bi ta namen mogla doseči, so vsi verni dolžni jo poslušati in njen nauk

sprejemati kot besedo Božjo. Brez nezmotljivosti pa cerkev ne more vredno Kristusa namestovati, razodete vere ne ohraniti čiste. Kakor ni človek sam vir in začetek keršanske vere, tako tudi zgolj človeška pamet (ali tudi nema knjiga in mrtva čerka) ni spretno sredstvo, vero čisto ohraniti, tolikanj menj, ker sv. vera obsega tudi nezapopadljive skrivnosti. Kako bi cerkev brez nezmotljivosti sv. resnice mogla za Božjo besedo oznanovati in verni jih z Božjo vero sprejemati, ko bi sredstvo podučevanja, to je sv. cerkev, ne bilo enake veljave kakor razodenje samo, tedaj nezmotljivo?

Ker toraj cerkev brez tega spredka ni spretna za svoj namen, Kristus, njen Začetnik, pa jo je po svoji modrosti in mogočnosti gotovo sposobno storil za to, za kar jo je postavil, da namreč ohrani edinost in svetost sv. vere: mora gotovo po njegovi obljubi nezmotljiva biti.

Ako je pa nezmotljiva, je primerna za vse, za učene in priproste, vsim zadostuje njena veljava, slehern se sme in mora podvreči njenim sklepom, ter gotov čiste resnice sme reči: Vem, komu sem veroval!

Ta nezmotljivost je pglavitna resnica sv. vere, na njo se opera božja veljava in oblast sv. cerkve; po tem spredstvu imajo vse resnice enako veljavo, po njem je cerkev brez madeža in pege ter spretna za svoj poklic, namreč, vse po poti resnice voditi k svetosti in zveličanju.

Koliko vrednost daje ta nezmotljivost sv. cerkvi, naši materi, in njenim verskim določbam, kako navdušenost in pokoršino pa mora tudi pri nas, njenih otrocih, obuditi in gojiti! O pač veličastna, prečudna je ta lastnost Kristusove neveste, katoliške cerkve, njena nezmotljivost, ki jo vsim vernim vse veke ohrani v čisti svetlobi sv. resnice ter jo varuje vsake sence škodljive zmote!

Ako bi kdo pa mislil, kako bo cerkev nezmotljiva, ki iz ljudi obstoji, se že po sedaj rečenem razumé, da noben človek in tudi vsi skupej sami na sebi niso nezmotljivi, ampak le po Božji pomoči, ker je namreč Kristus pri nji in jo sveti Duh vlada do konca sveta.

Kakor je pa Duh božji po ljudeh razodel večne resnice, tako jih zamore tudi po ljudeh čiste ohraniti. Kakor se je pri razodenji Bog poslužil človeških moči, dušnih in telesnih, tako se godi tudi pri ohranjenji po nezmotljivi cerkvi, po človeško misliti,

še ložej, ker nezmotljiva cerkev nič novega ne razodeva, ampak že razodeto čisto uči, spričuje in določuje, s pomočjo sv. Duha, ki je podeljen v prid vse cerkve in je pravi izvirek ali princip cerkvene nezmotljivosti.

Iz tega se pa že vidi, da je cerkev nezmotljiva le v določevanju in oznanovanju božjega razodenja, in v tem kar je v tesni zvezi s tem razodenjem; kajti le v tem je obljubljen pomoč sv. Duha ter le v tem jo varuje zmote zavolj zveličanja ljudi; nikakor pa ta nezmotljivost ne obsega čisto svetnih zgodb in vednost, ne zgolj človeških djanj, ker to ni od Boga razodeto in zato tudi nezmotljivost v to ne sega. Zvesto in terdno se tedaj zastran razodenja Božjega katoličan sme in mora deržati svoje cerkve, ker vé, da Duh Božji po nji govori.

§. 3. K d o j e nezmotljiv v katoliški cerkvi?

Nezmotljivosti se vdeležujejo vsi verni katoličani le v tem pomenu, da je vsim v prid, in si je slehern svest, da je čista resnica njegova vera, ker vé, da jo je Bog razodel, kateri jo tudi čisto ohrani v sv. cerkvi. Djansko nezmotljivi ali tako rekoč orodja nezmotljivosti, po katerih sv. Duh resnico čisto ohrani in določuje, so pa le viši cerkveni pastirji, namreč papež in škofje. Kristus je namreč zadevno pomoč obljubil le apostelnom, ne drugim vernim, in zato velja tudi le naslednikom apostelnov, ki so škofje. Tudi Duha resnice je obljubil in poslal apostelnom, da ostane pri njih in njihovih naslednikih vekomaj. Tudi cerkveni očetje učé, da cerkev je v škofih, to je, o škofih velja to, kar je Kristus cerkvi obljubil.

Ravno tako cerkvena zgodovina in vedna navada poterjuje, da so v verskih rečéh vselej le škofje s papežem vred ko pravi nasledniki apostelnov določevali, drugi verni pa njih nauk ko Božjo besedo sprejemali.

Vendar škofje po samem ali vsak za se niso nezmotljivi, ampak le, ko vsi skupaj združeni s svojim poglavarjem, rimskim papežem sodijo in učijo o Božjem razodenju, in v tem je razloček med aposteljni, ki so bili ko prvi oznanovalci sv. vere sami od sv.

Duha navdihnjeni in nezmotljivi, in drugimi škofi, ki so imeli že razodete resnice pod varstvom sv. Duha ohraniti in določevati, in je bilo dovolj, ako so bili združeni s svojim glavarjem nezmotljivi, steber in podlaga resnice.

Tudi namen nezmotljivosti ne terja, da bi bil slehern škof osebno nezmotljiv; kajti Kristusova vera je brez nevarnosti zmote, ako so škofje združeni z rimskim papežem po moči sv. Duha v veri nezmotljivi; slehern kristjan lahko vé, kaj je vera Kristusova, ki pravi: „Kdor vas posluša, mene posluša.“

Svesti si te obljubljene nezmotljivosti so se škofje s svojim poglavarjem, kakor aposteljni s sv. Petrom v Jeruzalemu, od prvih časov keršanske vere večkrat zbirali v cerkvenih zborih, zlasti ob času krivoverstev, in so določevali o verskih zadevah zoper nasprotno zmote, verni pa so njih sklepe sprejemali ko nezmotljive izreke sv. Duha. Razun brezštevilnih manjših zborov so imeli od Nicejskega zbora l. 325, kjer so božjo natoro Kristusovo zoper krivoverske Arijanice izrekli, do Tridentinskega zbora l. 1545—63, v katerem so krivoverstvo Luteranov in Kalvincev zavergli, vsaj osemnajst vesoljnih zborov, ktere je vsa katoliška cerkev enoglasno kot nezmotljive priznala in njihove sklepe sprejela; veljavo vse cerkve bi zavergel, kdor bi zavergel veljavo taci zborov, učé bogoslovci.

Kadar pa ni bilo mogoče sklicati vesoljnega zbora zoper zmote, se je sicer pozvedilo, kaj učé vsi škofje po keršanskem svetu z rimskim papežem vred, in tudi taki sklepi so veljali za nezmotljive; saj sv. Duh ni vezan na vesoljni zbor, in razsvetli viši pastirje, kjer in kedar je treba. Tako piše sv. Ciril Aleks. do Nestorija v 5. veku še pred Efeškim zborom: „To je vera katoliške in apostolske cerkve, v kateri se edinijo vsi pravoverni škofje zahoda in vzhoda.“ Po takem vzajemnem sklepu kat. škofov so bili obsojeni tudi v 5. veku nevarni Pelagijani, in vsi verni so priznavali nezmotljivost tacega sklepa.

§. 4. Papeževa nezmotljivost.

Dostikrat v silnih okoliščinah ni mogoče vesoljnega zbora sklicati, pa tudi ne zvediti misel razkropljenih škofov, in vendar je

vernim treba vediti, pri čim da so, kaj je čisti nauk, kaj zmota, da jih nasprotniki v svoje zanjke ne vjamejo. Pri tacih okolišinah so rimski papeži sami določevali o veri in so svoje sklepe slovesno razglaševali, da so se jih verni vedili deržati.

Da imajo papeži po svoji nar viši oblasti in službi pravico in dolžnost, verske zmote obsojevati in vernim čisti nauk Kristusov naznanjevati, katoličani nikoli niso dvomili. Ravno tako so tudi vselej priznavali, da so vsi verni takim papeževim določbam pokoršino dolžni, to je, da v svojem vedenji ne smejo nasprotovati tim sklepom in nasprotnega nauka ne učiti ne z besedo ne v spisih.

Ali so pa taki slovesni papeževi verski sklepi nezmotljivi že sami na sebi, ali še le, ko jih vesoljna cerkev ali cerkveni zbor poterdi, do naše dobe ni bilo konečno ali popolnoma določeno. Vendar je pa že več sto let odkar se je to vprašanje pretehtovalo; velika večina škofov in bogoslovcev je to krepko terdila in učila, da se papež, kadar ko učenik vse cerkve uče, v svojih verskih določbah po Božji pomoči nikdar ne morejo zmotiti, tako da je že slavni bogoslovec Gregor iz Valencije rekel, da nihče ne more biti katoličan, kdor te resnice ne sprejme.

Le nekteri rimskemu pervaštvu menj prijazni bogoslovci, zlasti žalostnega 14. veka ob času zahodnjega razkolništva, in poznej nekteri od svetne vlade odvisni škofje in bogoslovci 17. in 18. veka na Francoskem in Nemškem, tako imenovani Galikanci in Febro-nijanci so terdili, da papeževi sklepi o veri niso nezmotljivi, ako niso poterjeni od vesoljne cerkve. Pa tudi ti nasprotni bogoslovci so mogli svojo napčno misel le s tim zagovarjati, da so razloček delali med papežem in rimskim stolom, med papežem in rimsko cerkvijo, kakor bi imel rimski stol ali rimska cerkev predstvo pred papežem, ko se vendar to ne da ločiti ter sta papež in rimski sedež ene veljave in rimska cerkev je ravno le po papežu to, kar je: mati vsih cerkva, ker so papež oče vsih vernih; in ko^o bi se papež motili v veri, bi ta zmota letela na apostoljski sedež in rimsko cerkev.

Ko je pa tako že od davnih časov večina bogoslovskih učeni-kov terdila papežovo nezmotljivost, se razumé že potem, kar je bilo rečeno in veljá od cerkvene nezmotljivosti, da tudi papeževa obsega le Božje razodenje in to kar je z njim neločljivo sklenjeno, ne pa

druzih reči; tedaj ne svetnih vednost in zasebnih misel papeževih, ne njih npravnega življenja in zamude lastnih dolžnost, ne njih sodbe o osebnih in deržavnih zadevah i. t. d., ker v tacih določbah tudi veseljna cerkev ni nezmotljiva.

V sedanjem Vatikanskem zboru je večina škofov to vprašanje o papeževi nezmotljivosti sprožila, in po dolgem vsestranskem preiskovanji se je ta reč tako dognala, da se je papeževa nezmotljivost v javni seji 18. julija oklicala za versko resnico tako le: „Zvesti že od začetka keršanske vere prejetemu zročilu, v slavo našega božjega Zveličarja, v povikšanje katoliške vere in v blagor narodov s priterjenjem sv. zbora učimo in določimo za od Boga razodeto resnico, da rimski papež, kadar govore s katedre ali prestola t. j. ko v spolnovanji svoje službe ko pastir in učenik vsih kristjanov po svoji nar višji apostoljski oblasti določijo versko ali npravno resnico, katero mora sprejeti vsa cerkev, po Božji pomoči, ktera jim je bila obljubljen v sv. Petru, so obdarjeni s tisto nezmotljivostjo, s katero je božji Učenik hotel obdarovati svojo cerkev pri določbi svojega nauka o verskih in npravnih rečeh, in da so take določbe rimskega papeža same na sebi in ne še le po priterjenji cerkvenem nespremenljive. Ko bi pa kdo, kar Bog obvari, se prederznil temu zoper govoriti, naj bo izobčen.“

S tim sklepom veseljnega zbora je slovesno in za vse veljavno izrečeno, da so papež, kadar po svoji nar višji oblasti versko resnico določijo in vernim jo verovati zapovedo, osebno nezmotljivi, in tako je po temeljitem preiskovanji to tehtno vprašanje doseglo izraz in veljavo verske resnice, ktero je slehern katoličan sprejeti dolžan. Vsestransko preiskovanje je človeško delo, določba pa je od sv. Duha in je doslednji razvoj katoliškega uka, ki se je snoval skozi vse veke, ter se sedaj ni nič spremenil, razun da je odstranjena zmota in dvom. Kdor bi jo sedaj terdovratno tajil, bi bil krivoverec in bi ga zadele ravno tiste od veseljnega zbora zažugane kazni, kakor bi tajil kako drugo od Boga razodeto resnico. — Zmed 535 v seji pričujočih škofov sta bila pri glasovanji le dva druge misli, ki sta se pa prec po razglašenji podvergla; nekaj drugih škofov, ki so bili popred nasprotne misli, ni prišlo v zbor, pa so se pismeno podvergli zborovemu sklepu.

Velika množica zbranega ljudstva je navdušeno pozdravila ta slovesni, nezmotljivi sklep Vatikanskega zbora. Tim se ra-

dostno pridružijo in z veseljem sprejemajo to resnico ko nar lepši predstvo apostoljskega sedeža drugi zvesti katoličani, ki v sv. očetu časté Kristusovega namestnika, nar višega učenika in pastirja vesoljne cerkve, ki ima oblast in povelje, tudi svoje brate v veri poterjevati.

Nasprotniki te resnice pa, ki so že med posvetovanjem zborovim vse žile napenjali, da bi ta sklep odvernili, sedaj vsi razkačeni šuntajo svetno oblast zoper ta sklep in zoper sv. cerkev sploh, obrekujejo sv. očeta in vesoljni zbor ter napčen pomen podtikajo ti resnici, motijo in begajo malo podučene kristjane, kakor bi bila ta resnica kaj čisto novega, le zgolj človeškega, škodljivega, in zoper zdravo pamet, z eno besedo nar bolj neslane in celo bogokletne čenče kot otrobe vežejo, da bi spodbili to nar krasniši predstvo papeževo, verno ljudstvo v veri omajali ali celo od cerkve ločili. Vendar tudi sedaj ne bodo premagale peklenške vrata, in Kristusova obljuba, da ostane pri svojih do konca sveta, velja tudi temu zboru in temu sklepu.

In že sama ta prikazen, da nasprotniki tako strastno obdelavajo, nam budi misel, da ta stvar mora biti dobra, tehtna in resnična, ker se jo je duh laži in slaboverni svet tako zagrizeno lotil ter se z vsim orožjem va-njo zaletuje.

Da bi pa pri tolikih nasprotnikih zvesti kristjani ne bili v nevarnosti zavoljo svoje vere v to resnico, da bi vedili na nesramne obrekovanja odgovoriti, nevednost nasprotnikov osramotiti, da bodo vidili, kako ta resnica v svojem bistvu ni nič novega, temveč da je bila, kakor vse druge razodete resnice, vedno v sv. cerkvi shranjena, hočemo to osebno nezmotljivost papeževo nekoliko bolj na tanko dokazati.

Pregledati hočemo vire keršanskega razodenja, kateri vse razodete resnice shranijo in katerih veljavo vsi katoličani priznavajo, sv. pismo in ustno zročilo, in preiskati, ali se najde ta nezmotljivost papeževa v tih virih Božje besede, ali se vjema s cerkveno zgodovino in z višjo oblastjo Kristusovega namestnika, ali je v prid vesoljne cerkve potrebna ter se vjema tudi z zdravo pametjo in potrebami sedanjega časa.

Ako to dokažemo, bodo razpadli vsi ugovori nasprotnikov ter bomo vidili, kako puhli so njihovi napadi, kako terdno pa stoji naša resnica.

§. 5. Papeževa nezmotljivost dokazana:

A. iz svetega pisma.

Ker so resnice sv. vere shranjene v sv. pismu in v ustnem zročilu, zato moramo tudi zastran papeževe nezmotljivosti pred vsim pogledati sv. pismo, ker v njem je Kristusova beseda in volja, in na ti je vse ležeče v verskih rečeh. Posebno na treh krajih sv. evangelij določno govori o naši resnici, in sicer:

a) *Mat. 16.*

Sv. pismo nam naznanuje, kako oblast je zročil Kristus Simonu, kteremu je pomenljivo že pri poklicu dal ime Kefa, to je skala. Vzrok in pomen tega imena še pri ti priči ni bil očiten. Zakaj pa je le Simonu zmed vsih učencev Jezus ime spremenil, se je pokazalo o priložnosti, ko je pri Cezareji Filipovi Simon očitno spoznal Kristusa za Sinu Božjega, rekoč: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ Sedaj ga Kristus pred vsimi blagruje, mu obljubi nar višji oblast svoje cerkve, ko reče: „Srečen Simon, Jonov sin, ker meso in kri ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih. In jaz ti rečem: Ti si Peter (skala), in na to skalo bom zidal svojo cerkev in peklenske vrata je ne bodo premagale. Tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva. Kar koli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in kar koli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“

Kaj pomenijo te vsim znane, slovesne besede Kristusove do Petra?

Očitno Jezus tù izreče 1), da hoče svojo cerkev zidati, in sicer svojo edino, Božjo, neminljivo cerkev, kteri hoče zročiti zaklade nebeške resnice in milosti; 2) to cerkev hoče zidati ali postaviti na Simona Petra ko terdno podlago; kajti do Petra govori v vsem sestavku, njega blagruje, ga skalo imenuje, mu ključe obljubi; in 3) te na Petra zidane cerkve nobena moč, tudi peklenske vrata ne bodo premagala, ker je zidana na Petra, na skalo. Tedaj je Peter temelj Kristusove cerkve in sicer močen, nepremakljiv temelj, kterega tudi peklena moč ne bo premagala.

Sedaj je očitno, zakaj je Simonu Gospod že popred dal ime Kefa, Peter ali skala, ker ga je bil namenil za temeljno skalo svojega kraljestva, svoje cerkve. Naj viharji buče in povodenj narašča, skala se ne gane, kakor On ne, ki je dal to obljubo in moč. On sam naznani ta pomen, ko govori v priliki od modrega moža o hiši, ki ni padla, ker je bila zidana na skalo. (Mat. 7, 25.)

V čem pa je ta skala tako nepremakljiva? Cerkev, ktera je postavljena na skalo, je Božje kraljestvo na zemlji, tedaj npravno poslopje, ki obsega vse verne ko vidne ude, čigar nevidno bistvo pa je Božja resnica in milost, ktera vidne ude razsvetljuje in posvečuje. Cerkev je toraj kraljestvo resnice in gnade, in ravno v tem svojem bistvu mora biti nepremakljivo in terdno, da tudi peklena moč, t. j. satan sam, ki je začetnik in oče laži, te resnice ne bo omajal.

Po ti obljubi Kristusovi zmota in laž ne bo premagala Božje resnice, in zakaj ne? kaj je porok te zmage? Ker je zidana cerkev na skalo, na Petra, ki ostane nepremakljiv branitelj Božje resnice zoper vse napade, vse zmote in laži.

Ali mar ni s tem obljubljen Petru nezmotljivost v veri tako, kakor sv. cerkvi? Kako bo namreč cerkev nezmotljiva, ako njena podlaga omahuje? Kje je potem obljuba Kristusova, da je peklenke vrata ne bodo premagale? Podlaga cerkve je tedaj nepremakljiva v vsem, kar je bistvo te cerkve. To kaže tudi naslednje, da Peter dobi ključe, oblast zavezovati in odvezovati, t. j. zapovedovati, tako da so mu vsi, tudi predpostavljeni, pokoršino dolžni, pokoršino njegovim postavam, določbam v veri. Poslopje, čigar temelj omahuje, ni terdno, cerkev pa je nepremakljiva, tedaj tudi temelj njen, ta temelj pa je sv. Peter.

Zavoljo te zveze med cerkvijo in skalo so te besede cerkveni učeni ki ravno tako razlagali; le za zgled omenimo učenega Origena, ki vpraša zastran teh besedi: „Ali skale ali cerkve peklenke vrata ne bodo premagale? Jaz imam to za resnično, da ne skale, na ktero Kristus cerkev zida, ne cerkve ne bodo premagale peklenke vrata.“ Sv. Ambrož: „Srečni Peter, ktere ga peklenke vrata niso premagale.“ Sv. Epifani: „Peter, poglavar aposteljnov, je postal podoben terdni skali, na ktero kot svojo podlago se opera vera Gospodova, na ktero je zidana cerkev v vsakem oziru.“ Celo ruska cerkev kliče v svojih obrednih bukvh: „O sv. Peter, knez

apostelnov, apostoljski pervak, nepremakljiva skala vere, v plačilo svojega spoznanja večni temelj sv. cerkve, veseli se!“ In zopet: „O Peter, nad katerim ima cerkev svoje dopadenje, luč sveta, neomadeževani golob, pervak apostelnov, studenec prave vere!“ Ni tedaj nova naša razlaga, katero že starodavni časi poznajo.

Kar pa velja od sv. Petra, pervega namestnika Kristusovega, to velja od njegovih naslednikov, rimskih papežev. Saj so te predstva in te obljube Kristusove dane v prid vesoljne cerkve, za katero Božja modrost in dobrotljivost skerbi vse čase, dokler bo stala, do konca sveta; in Florenški zbor naravnost uči, da vsa oblast sv. Petra se je preselila na njegove naslednike, tedaj tudi nar viši oblast, nezmotljivo učiti sv. nauk. Sv. Peter živi v svojih naslednikih, cerkev je zidana na to skalo, zato je pa tudi nikoli ne bodo premagale peklenske vrata.

Vedno jo še napada zmota in laž od vsih strani; da ne bo premagana, mora vedno temelj sv. cerkve nepremakljiv, t. j. papež v sv. resnici nezmotljiv biti. To terja od Kristusove obljube in modrosti že zdrava pamet; to uče pa tudi sv. očetje. Sv. Avgustin piše Donatistom: „Ta prestol je skala, ktere prevzetne peklenske vrata ne morejo premagati. Sv. Hieronim piše papežu Damazu: „Samo pri vas je nepokvarjena shranjena dedšina očetov (sv. vera).“ Sv. Leon: „Na prestolu sv. Petra živi njegova oblast, se kaže njegova veljava. Peter je v vedni zvezi z večnim duhovnom. Terdnost, katero je on, skala, prejel od skale Kristusa, se je razlila na njegove dede.“ Ali more bolj določno govoriti?

Kakor posamezni očetje, tako pričajo vsi vzhodnji škofje, ki so podpisali katoliško vero, od papeža Hormizda l. 519 poslano, in so jo zopet škofje na osmem vesoljnem zboru l. 869 v Carigradu poterdili, ki pravi: „Ne more se spustiti beseda Jezusa Kristusa: Ti si skala, in na to skalo bom zidal svojo cerkev. Kar je tū Petru rečeno, to za resnico poterdi nasledek, ker se je na apostoljskim sedežu sv. vera vedno čista ohranila.“

Ker se je ta obljuba Kristusova do Petra vselej tudi od njegovih naslednikov razumela zato so tudi leta 1862 v Rimu zbrani škofje v svoji adresi do Pija IX. rekli: „Ti si za nas učenik zdravega nauka, Ti si središče edinosti, Ti si ljudstvu nevsahljiva luč, pripravljena od Božje modrosti. Ti si skala in temelj cerkve same, zoper katero peklenske vrata nič ne

bodo premogle. Ko Ti govoriš, slišimo Petra, ko Ti določiš, ubogamo Kristusa.“

Tako v resnici sledi iz besedi Kristusovih do Petra pri sv. Mat. 16. nezmotljivost sv. Petra in njegovih naslednikov. To kaže pomen besedi in priložnost, to uči glas sv. očetov in vesoljne cerkve, vse se zлага, da je po ti Božji obljubi podlaga sv. cerkve nepremakljiva, to je, da je sv. Peter in slehern njegov pravi naslednik v veri nezmotljiv. Pač je tedaj tehtna ta obljuba Kristusova, zlate te besede Božjega Učenika do Petra, ki živi v svojih naslednikih, rimskih papežih.

b) Luk. 22.

Pri zadnji večerji, ko Jezus vsim napoveduje britkosti in nevarnosti, se On zopet posebej oberne do Petra, ktereга je za podlago svoje cerkve odločil ter mu reče: „Simon, Simon, glej satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal, kakor pšenico. Jaz pa sem za te prošil, da ne opeša tvoja vera; in ti zopet poterjaj kdaj svoje brate.“

Te besede so v tesni zvezi s poprešnjimi pri sv. Mat. 16.

Kakor pri sv. Mat. 16. Kristus Petra pred drugimi nagovori: „Srečen Simon, Jonov sin,“ in mu predstvo obljubi, tako tudi pri sv. Luk. 22.: „Simon, Simon, glej;“ tam mu reče: „Ti si Peter, skala,“ tukaj mu pove, v čem boš tako terden: „da ne opeša tvoja vera;“ tam obljubi: „peklenske vrata je ne bodo premagale,“ tukaj: „satan vas je hotel imeti;“ tam je Peter podpora, tukaj poterjuje brate v veri; tam temelj cerkve terja nezmotljivost; tu je očitno izrečeno: „da ne opeša tvoja vera“ in naravnost naznanjena nezmotljivost.

Kristus namreč napoveduje tukaj nevarnost in boj zoper cerkev in aposteljne od nar. hujši strani, od satana samega.

Temu nasprot pa napové tudi moč in neomahljivost Simonove vere, za katero posebej prosi, da ne opeša. Naloži mu pa tudi zavoljo te terdne vere dolžnost, brate v veri poterjevati.

Satan, oče laži, ki sam ni obstal v resnici, iše in želi tudi Jezusove učence zmotiti, in zato verne ob vsih časih, kakor pšenico v rešetu, pretresa v viharji krivih naukov (pridejo časi, ko ljudje ne bodo prenesli zdravega nauka).

Vsih udov sv. cerkve se loti zapeljivec z zmotami mnoge verste. Samo Petrova vera ne opeša, ne pade pred njegovim napadom, ker je Kristus zanj prosil.

Ali ni to nezmotljivost sv. Petra v veri? Zakaj pa prosi Kristus za Petra? ali le zavoljo njega samega? ali ima to tudi drugim v korist biti? Kristus sam dostavi: „Ti pa zopet poterjaj kdaj brate v veri.“ Kristus tedaj prosi za Petrovo vero, Petru pa zapove, brate t. j. vse verne, učenike in učence, v veri poterjevati. To je toraj namen Petrove nezmotljivosti v veri, da poterjuje vesoljno cerkev v veri ko njen nar viši učenik. V ta namen je njemu po tih Kristusovih besedah obljubljena nezmotljivost, da kadar on ko nar viši učenik sv. cerkve v verskih rečeh kaj določi, so mu vsi pokoršino dolžni, so vsi po njem v veri poterjeni.

S tem pa je nezmotljivost sv. Petra tako očitno izrečena, da celo učeni Bossuet, ki je ni zagovarjal, naravnost piše: „Kdo more dvomiti, da je vsled te molitve sv. Peter zadobil tako nepremakljivo, nezmotljivo in obilno vero, da je zadostila v veri poterjevati ne le vernikov, temuč tudi aposteljne in pastirje keršanske čede?“

Tako je po tih Kristusovih besedah Peter nezmotljiv v veri, ker je Kristus zanj prosil, da mu vera ne opeša, in mu naročil tudi brate v veri poterjevati.

Kar pa velja od Petra, to velja od njegovih naslednikov, in sicer kakor drugi del: „Poterjaj brate,“ kakor tudi prvi: „Jaz sem zate prosil, da ne opeša tvoja vera.“ Kakor namreč vedno ostane poglavarstvo naslednikov sv. Petra v rimski cerkvi, tako tudi njegove predstva, in med temi nezmotljivost v veri, v kateri ima tudi druge podučiti in poterjevati. Sv. Peter živi v svojih naslednikih ne le kot temelj cerkve, ampak tudi kot nar viši učenik, kateri mora druge učenike in podložne v veri poterjevati, in zato mora pred vsim sam terden biti v veri, t. j. nezmotljiv, da je spreten za to svojo nalogo in dolžnost. On, ki mu je naložil to dolžnost, ga hoče in more tudi za to sposobnega storiti. To je pri naslednikih tolikanj bolj treba, ker sami niso, kot aposteljni, v veri nezmotljivi, in je to poterjanje bratov v veri po Jezusovi modri previdnosti posebno veljalo za prihodnje čase, kakor je tudi ob vsih časih satan napadal s svojo zvito lažjo cerkev in njene nauke,

zato piše učeni Tirin: „Ker te stiske ne nehajo do konca sveta, tudi to predstvo ne sme nehati, ampak mora neprikrajšano živeti v naslednikih sv. Petra.“

Tako razlagajo te besede že nekdanji učeni in očetje. Že v 3. stoletji piše papež Lucij: „Ta sveta apostoljska cerkev, mati vsih Kristusovih cerkvá, po milosti vseмогоčnega Boga nikoli ni zašla od pota apostoljskega zročila ter nikoli ni po krivoverskih zmotah spridena opešala: temuč kakor je od začetka prejela nauk apostoljske vere od svojih začetnikov, apostoljskih poglavarjev, tako ostane neoskrunjena do konca po božji obljubi Gospoda Zveličarja samega: Jaz sem za te prosil.“

Ravno te besede ponovi papež Feliks, ki enako razume Jezusovo obljubo tudi od naslednikov sv. Petra.

Papež Leon piše: „V Petru se varuje moč vsih, in pomoč Božje gnade se tako deli, da terdnost, ki je Petru došla, je po Petru tudi drugim aposteljnóm dodeljena. Zato se zahvaljujemo kralju večnosti, našemu Zveličarju Jezusu Kristusu, ki je temu, kterega je postavil za poglavarja cerkve, dodelil toliko predpravico, da vse, kar se v naših časih prav določi in vpelje, se prilastuje viši oblasti tega moža, kteremu je bilo nar popred rečeno: „In ti zopet poterjaj svoje brate“. — Ravno tako papež Gelazi v 5. listu do Hon. razlaga te Kristusove besede do Petra tudi od njegovih naslednikov.“

Papež Agaton ponavlja v svojem slovečem listu do 3. Cariogradskega zbora besede papeža Lucija, da je v rimski cerkvi vera vedno nepokvarjena bila in se sklicuje na Kristusove besede: „Jaz sem za te prosil,“ ktere tudi naslednikom veljajo. Petkrat, piše Schneemann, povdarja papež v tem listu čistost rimske cerkve, ktera nikoli, do konca sveta, v nobeni reči od nobene zmote ni pokvarjena, in zastava za to mu je božja obljuba, Jezusove besede do Petra, ki živi v svojih naslednikih. Ravno tako so te besede razumeli učeni Sofronij, pravoverni Teodor Studita, sv. Peter Damijan, Anzelm, Bernard, Tomaž Ak. i. d.

In v naši dobi so sveti oče Pij IX. te besede ravno tako razlagali, ko so v svojem nagovoru do zbranih škofov 29. junija 1867 slovesno rekli: „Vera sv. Petra ne bo opešala (non defectura) tudi ne v njegovih naslednikih na rimskem prestolu.“ Te besede so bile prav v smislu zbranih škofov, kajti blizo 500 zbranih škofov

je navdušeno sprejelo ta izrek in očitno spoznalo pred vsim svetom: „V veri, da je Peter po Piju IX. govoril, rečemo, poterdim in oznanujemo tudi mi vse, kar je bilo v ohranjenju svete vere od Tebe rečeno, poterjeno in oznanjeno.“ Tako so zbrani škofje javno priznali nezmotljivost papežev, ko so priterdili, da se besede Kristusove do Petra razlagajo tudi od njegovih naslednikov, rimskih papežev. Ali ne bomo tudi mi smeli teh besedi razlagati tako, kakor so jih razumevali ss. očetje in zbrani škofje?

c) *Jan. 21.*

Petru storjene obljube je poterdil dobri Pastir s svojo kervjo, in ker je sedaj vidno hotel zapustiti svoje vidno kraljestvo, ga zroči dobri Pastir — pastirju vesoljne čede, sv. Petru. Ko se je namreč po vstajenji prikazal več učencem pri genezareškem jezeru, se po jedi oberne k Petru, ter ga trikrat vpraša: „Simon, Jonov sin, ali me ljubiš bolj, kakor ti le?“ Mu reče: To je da, Gospod! ti veš, da te ljubim. Mu reče: Pasi moje jagnjeta. Mu reče zopet: Simon Janezov, me ljubiš? Mu reče: To je da, Gospod, ti veš, da te ljubim. Mu reče: Pasi moje jagnjeta. Mu reče v tretjič: Simon Janezov! me ljubiš? Peter je bil žalosten, ker mu je v tretjič rekel: Me ljubiš? in mu je rekel: Gospod! ti vse veš, ti veš, da te ljubim. Mu je rekel: Pasi moje ovce.“ Podobo dobrega pastirja zdaj prenese Kristus na Petra, ko mu zroči svojo čedo: „Pasi moje jagnjeta, pasi moje ovce, in tako spolni obljubo, da bo nanj cerkev zidal, da mu bo dal ključje svojega kraljestva; vso čedo mu zroči, mlade in stare, podložne in predpostavljene z vsimi pravicami in dolžnostmi, ktere so s to skerbjo sklenjene, ktere ima pastir do svoje čede. To verujejo vsi katoličani, ki priznavajo v Petru in njegovih naslednikih poglavarja Kristusove cerkve. Ali je pa tudi Petru podeljena nezmotljivost tu naznanjena? To že kaže zadeva tih besedi do obljube pri sv. Mat. 16. in Luk. 22. Priložnost je pri sv. Mat. 16. slovesno spoznanje vere v Kristusa, tukaj ravno tako slovesno spoznanje ljubezni, ki se na vero opera. Obakrat Kristus slovesno nagovori: Simon, Janezov sin. Obakrat na spoznanje sv. Petra sledi od Kristusa posebna poslavitev v primerni podobi, ključji kraljestva — pastir čede. In kakor pri sv. Luk. 22. naravnost reče: Poterdi brate, tako tukaj: Pasi

moje ovce, da že učeni Alkuin piše: Kar je Kristus rekel Petru z besedami: Pasi moje ovce, je ravno to, kar mu je pred terpljenjem obljubil: In ti zopet kdaj poterjaj svoje brate.“ Kristusove ovce pasti, se toraj pravi, Kristusove verne poterjovati, da v veri ne opešajo.

Kaj namreč pomeni beseda: Pasi? Gotovo to: Spolnuj službo pastirja, vodi čedo na dobro duhovno pašo, ne na strupeno pašo laži in zmote, ampak na tečno in zdravo sv. resnice, Božje besede. Višji pastir mora zato sam dobro ločiti resnico od zmote. Pastir mora pa čedo tudi voditi po varnih krajih, nad njo čuti, jo varovati nevarnosti in zgrabljivih volkov ter strupenih kač, ki vero in Božjo besedo kazé s strupom zmote in laži; zmotene nazaj pripeljati, bolne ozdravljati. Ovce pa so dolžne ga poslušati, za njim hoditi, se čede zvesto držati.

Peter naj tedaj zročene ovce in jagnjeta nasituje z naukom čiste resnice, naj odvrča od njih strup zmote in laži; čeda pa je dolžna pokoršino ti oblasti.

Kdo pa so jagnjeta in ovce? To so udje vesoljne čede, ki je v Kristusovem ovčnjaku, to je, vsi udje sv. cerkve, ki so sklenjeni z njeno glavo. Zato že cerkveni učeni, ss. Ciprijan, Epifanij, Krizostom, Ambrož, Gregor razlagajo jagnjeta in ovce od podložnih in predpostavljenih, vernih in škofov, ki so tako rekoč rodili verne z resnico in gnado. Peter ima tedaj vso čedo, škofe in verne, v Božji resnici podučevati, vso čedo, škofe in verne zmote varovati; in v vsem tem mu je vsa čeda, škofje in verni, pokoršino dolžna, t. j. dolžna sprejeti, kar on uči, zavreči, kar on zaverže.

Ako je pa Petru vsa ta oblast dana in dolžnost naložena, je treba, da je on nezmotljiv v veri, v kateri vse druge z nar višjo oblastjo uči, sicer bi ne bil spreten za to nalogo, pastir bi ne mogel čede pasti s čisto resnico, ne je varovati zmote in laži. Ta pa, ki je Simona imenoval skalo in mu zročil skerb za vso čedo, ga hoče gotovo tudi razsvetliti in voditi, da bo zročeno oblast in dolžnost zamogel prav obračati in spolnovati; v to pa mu je nezmotljivost v veri neogiblivo potrebna; in zato sklenemo po pravici tako le: Ko je Kristus Petru rekel: Pasi moje jagnjeta, pasi moje ovce, ga je postavil nar višjega pastirja in učenika svoje čede z vso potrebno oblastjo; in ta oblast ostane pri njegovih naslednikih skozi vse veke, ker je potrebna v občno korist vesoljne cerkve. Kolikorkrat tedaj papež učijo svojo čedo s to nar višjo oblastjo, v

verskih rečeh kaj določijo, zmote zaveržejo: morajo biti nezmotljivi tako gotovo, kakor gotovo imajo to oblast od Kristusa, ki je rekel: „Meni je dana oblast v nebesih in na zemlji. Nebo in zemlja bote prešle, moje besede pa ne bodo prešle.“

Ne more se tedaj tajiti, da ima papeževa nezmotljivost svojo podlago v sv. pismu, in sicer v ravno tistih verstah, v katerih je dodeljeno cerkveno pervaštvo sv. Petru in njegovim naslednikom, ker je, kakor bomo še vidili, v tesni zvezi z bistvom in namenom nar. višje cerkvene oblasti, ktera se razteza čez vso cerkveno bistvo, in bi ne bila nar. viši, ako bi ne bila tudi nezmotljiva.

B. Cerkevno zročilo.

Zraven sv. pisma je cerkveno zročilo enako veljaven studenec sv. vere, ki nekaj obsega to, česar ni v sv. pismu, nekaj v sv. pismu izrečeno še bolj natanko določuje in poterjuje, kakor smo že vidili, da omenjene verstice sv. pisma cerkveni učeniški tudi v našem pomenu razlagajo.

To zročilo se pa zopet najde shranjeno v raznih virih: v spisih sv. očetov in njihovih naslednikov, v javnem delovanju rimskih papežev in družih škofov, v sklepkih cerkvenih zborov; zato hočemo le kratko v te različne vire pogledati in poiskati, ali se tudi v njih najde naša resnica.

a) Cerkveni učeniški.

Cerkveni učeniški vsih časov so nam veljavne priče, kaj se je o njihovem času v sv. cerkvi verovalo in učilo o kaki resnici. Po svoji učenosti in službi so to mogli dobro vediti, po svoji svetosti in resničnosti so tudi natanko sporočevali. Pa tudi to zročilo sv. učeniških je, kakor sicer, tudi v naši resnici podobno goršičnemu zernu, ki polagoma raste in se še le v hudem vremenu vterdi.

Kakor se je od Kristusa Petru podeljena viši oblast sčasoma razvijala, tako tudi to predstvo cerkvenih poglavarjev. Razumelo se je tako rekoč samo po sebi, ker je s pervaštvom tesno sklenjeno, razodevalo se je popred v djanji, kakor v določni besedi. Vendar najdemo že v prvih stoletjih priče naše resnice. Tako piše že

k koncu 2. stoletja slavni Lugdundski škof Irenej zastran prave vere, da se ta vedno nahaja v rimski cerkvi: „S to cerkvijo se morajo zavoljo njene viši oblasti ediniti vsi verni vsih krajev, ker se je v nji vedno ohranilo to zročilo, ki je od aposteljnov.“

Ta viši oblast rimske cerkve, katero Irenej v svojih bukvah eno in dvajsetkrat omeni, je viši oblast rimskih papežev v verskih določbah, in edinost se smé le terjati, če je rimska cerkev resnice gotova; da je pa to, poterjuje s tim, ker se z ozirom na pretečeno zgodovino terdi, da se je v rimski cerkvi vedno čista vera ohranila. Zakaj in kako? Gotovo le, ker Petru in njegovim naslednikom je posebna pomoč od zgorej dohajala, to je, ker so nezmotljivi v veri.

Da učeni Origên Jezusove besede: peklenske vrata ne bodo zmagale, razumeva od cerkve in Petra in je toraj Peter enako nezmotljiv, je bilo že omenjeno.

Sv. Ciprijan v sredi 3. stoletja pravi, da je že apostelj hvalil vero Rimljanov, do katerih zmota in nevera nikdar ni došla. On piše, da zavoljo edinosti je Kristus postavil le en prestol, in kdor te edinosti ne ohrani, kako smé misliti, da je v pravi veri? — Zakaj je ta edinost z rimskim prestolom Ciprijanu tako tehtna in potrebna? Ker do rimske cerkve zmota ne more doiti, ker je nezmotljiva.

Tako se slišijo glasovi za to predstvo rimskega papeža že ob času silnega preganjanja v prvih stoletjih.

Še očitniši in obilniši so te pričala po Nicejskem zboru od vzhodnjih in zahodnjih učnikov. Že učeni Atanzij v listu do papeža Feliksa hvali rimsko cerkev, ktera vedno hrani čisti nauk, in imenuje papeža zatiralca krivoverstev, učenika, glavo pravovernega nauka, neomadeževane vere. Sv. Bazili († 378) piše Atanziju, da se mora obrniti do rimskega škofa, naj določi, kaj je verska resnica, ako se na zboru ne more določiti. In drugej: „Res nebesam se moramo zahvaliti, da je vaši pobožnosti od Boga dodeljeno, ločiti popačeno od čistega, vero očetov pa brez zmote oznanovati.“ Ali ni to z drugimi besedami nezmotljivost papeževa?

Sv. Krizostomu je sv. Peter v zadevi do vesoljne cerkve: poglavar aposteljnov, usta učencev, steber cerkve in podpora vere, kateri je naš rod vzdignil iz brezna zmote proti nebesam.“ Ali bodo

pa usta učencev zmote učile, steber cerkve in podpora vere se razdrobila? Ali bo zmote rešil, kdor je sam v zmoti?

Sv. Epifani v 4. veku piše: „Vsakoverstno je vera vterjena v njem, ki je nebeške ključje prejel ter na zemlji razveže in v nebesih veže. V njem najdejo vse težje verske vprašanja svoje rešenje. Njemu je zročeno varstvo čede, katero on v zaupanji na moč svojega Gospoda izverstno pase in vlada.“

Teodoret († 458) piše Renatu o nezmotljivosti rimske cerkve: „Ta presveti prestol ima pred drugimi cerkvami predpravico v mnogem oziru, in posebno to predstvo, da je bil vselej prost vse gnjilobe krivoverstva, in nikoli kak odpadnik ni na njem sedel, ampak je vedno apostoljsko milost ohranil neoskrunjeno.“

Tako so učili od rimskega papeža že vzhodnji učeniški v 4. in 5. stoletji. Še bolj slovesno pričajo to zahodnji očetje. Sv. Hilarij († 368): „Ta vera sv. Petra je temelj cerkve, po ti veri so pozemeljski sklepi sv. Petra nebeški sklepi.“ Ali je mar zmotljiv sklep nebeški?

Sv. Ambrož: „Ker se v cerkev kot dober čolnič mnogoverstni valovi zaletujejo, mora podlaga cerkve zoper vse zmote dovelj močna biti.“ In drugej piše znane in zlate besede: „To je Peter, kateremu je Gospod rekel: Ti si Peter, skala, in na to skalo bom zidal svojo cerkev. Kjer je toraj Peter, tam je cerkev, kjer pa je cerkev, tam ni smerti, ampak večno življenje.“ Kakor je tedaj cerkev nezmotljiva, tako tudi Peter v svojih naslednikih.

In da ne omenjamo sv. Avgušтина, Prospera i. d., le kratko povzamemo sv. Petra Krizologa, ki piše: „Sv. Peter, ki na svojem prestolu živi in predsedva, daje vprašajočim resnico vere“ (ep. ad Eutychn.) — Tako so učili tudi papeži tiste dobe, pa ne bomo imen in besedi posameznih naštevati ter ne bracev še dalje trudili, ker je dovelj spričano, da v nar. lepši, dobi cerkvenih učencov so na jutrovem in na večeru cerkveni očetje priznavali nezmotljivost rimskega sedeža ali papeža.

Ta nauk cerkvenih očetov se v naslednjih stoletjih nič ni spremenil, temuč vedno očitneje je bil izrekovan. Le nekatere zglede v dokaz.

V 7. stoletji piše slavni Sofronij do Dorskega škofa Štefana: „Ker sem jaz po sovražnikih zaderžan, pojdi ti od vzhoda do zahoda, da prideš do apostoljskega sedeža, kjer se znajde podlaga pravo-

vernega nauka, in ne jenjaj tamošnjim sv. možem odkrivati zvijače krivovercev, da bo nova krivovera popolnoma pokončana.“ In škof Štefan piše od prestola sv. Petra: „On, ki je pred vsimi imel terdno vero v našega Gospoda in Boga, je zaslužil svoje skušene tovarše in duhovne brate kdaj v veri poterjati. V tem prepričanji me je Sofronij nevtegoma poslal k temu apostoljskemu in preslavnemu prestolu sv. vere.“ Tako so verovali na Jutrovem, da Petru storjena obljuba in nar. viši oblast veljá tudi naslednikom v vsakem oziru, toraj pred vsim v nauku.

Sergij, ciperski škof, med drugim piše papežu Teodoru: „Ti si zatiralec hudobnih krivover, pervak in učenik prave neomadeževane vere.“ In učeni bogoslovec Maksim piše: „Vse dežele sveta in vsi pravi verni spoznovaleci Gospodovi se ozirajo proti sveti rimski cerkvi in njeni veri kakor proti solnečnemu življenju, in pričakujejo, da od nje pride svetloba zročene svete vere. Kajti rimska cerkev ima ključ prave vere in spoznanja, ki tem, kateri k nji pridejo, odpre in razodene pravo, edino vero, vsakemu krivoverstvu pa zapre prevzetne preklinjevalske usta.“ — Do ravno tega papeža pišejo afriškanski škofje skupaj: „Spod rimskega sedeža izvirajo, kakor svojega vira, vse vode, in od njega se razlivajo na vse kraje sveta čisti potoki neskalgjenega vreca.“

V 8. veku imenuje luč vzhodnje cerkve, sv. Janez Damascen, sv. Petra terdno podlago cerkve, mirno zavetje, nepremakljiv turn, zavetnika vere, učenika, vesoljnega sveta, kar je le potem v resnici, ako je nezmotljiv. Učeni Teodor Studita je v verskih zmotah za potrebno spoznal: poslati do rimskega škofa in od njega prejeti gotovost vere.

Dosti je le opomniti, da so v tem času v zahodu ravno to učili slavni učeniki Beda, Alkuin, opat Regino i. t. d., izmed kterih poslednji terdi, da je misel tacih veri nasprot, kateri menijo, da more po krivem nauku v zmoto zapeljati sedež sv. Petra, kateri samega sebe ne goljufá, pa tudi od drugih ne more goljufan biti.

Iz teh prič vzhodnje in zahodnje cerkve, kterih bi lahko še petkrat toliko navodili, je dovelj očitno, da se je že v prvih osmih vekih keršanske dobe mnogotero priznavala nezmotljivost cerkvenih poglavarjev, ktera jim je bila zagotovljena v sv. Petru, potrebna za njihovo službo, podeljena po sv. Duhu. In tako se vse čase

lepo vjema ustno zročilo s sv. pismom. Ali je toraj naša resnica nova, mar še le od jezuitov vpeljana, ko jo uče že nar starejši in nar slavniši cerkveni očetje?

Še bolj določeno se najde to prepričanje v srednjem veku. Ko se je v 11. veku vzhodnja cerkev ločila od rimske, se je v zahodu tolikanj bolj začelo zbudati in gibati katoliško življenje, in cvet tega gibanja od 11.—14. veka je bilo tudi vesoljno prepričanje o papeževi nezmotljivosti, katero so po starem zročilu cerkveni učeniki te dobe ne le verovali, ampak tudi zagovarjali in dokazovali, ter celo nasprotni francoski učenjak Gerson priznava, da to zročilo je pred konštanškim zborom pri večini se tako vterdilo, da [bi bil kot krivoverec izpahnjen, kdor bi bil učil nasprotno. In res, kolikor sveti zvezd cerkvene učenosti v srednjem veku, toliko je učenikov tega papeževga predstva.

Slavni Lanfrank vpraša: „Kaj dela in vodi izreke naslednikov sv. Petra?“ in odgovori: „Le zgolj krepkost božje pomoči, ki se je po našem Gospodu Jezusu od sv. Petra razlila v vse njegove naslednike.“ Sv. Anselm v 12. veku imenuje papeža čuvaja kersanskega življenja in vere, ki vse zmote poravná. Izak, armenski patrijarh, tako goreče zagovarja rimski prestol, da si prederzne Kristusa laži obdolžiti, ko bi apostoljski stol v Rimu kdaj mogel v krivoverstvo priti. Posebno slaví sv. Bernard to predstvo rimskega stola, kjer vera nikoli ne opeša.

Še bolj ta nauk razvijajo v 13. veku slavni učeniki, pervaki tadanje učenosti, sv. Bonaventura in sv. Tomaž Ak. Pervi piše: Papež se ne morejo zmotiti pod dvema pogojava, prva, da ko papež kaj določijo, druga, da hočejo kaj kot versko resnico dognati. Sv. Tomaž uči to tolikrat, da so nasprotniki njemu pripisovali začetek tega nauka.

Tako se je v 11., 12., 13. veku soglasno zagovarjala ta papeževa nezmotljivost, in sicer z ozirom na Kristusove obljube, po kateri je to predstvo vedno bilo pri naslednikih sv. Petra.

V 14. veku se je sicer ta nauk jel kaliti, pa le zavoljo neugodnih okoliščin tadanje dobe.

Papeži, iz Rima v Avignon preseljeni, so bili močno pod svetno oblastjo, začelo se je zahodnje razkolništvo, o katerem so pravim papežem nasprot stavili krive papeže; papeža so jeli ločiti od cerkve in cerkvenih zborov, ter tako tajiti njegovo nezmotljivost.

Kdo pa ne vé, kako žalostni so bili za kat. cerkev ti časi, ktere po pravici primerjajo času babilonske sužnosti pri Izraelcih.

Vendar tudi to skušnjo je slavno premagala naša resnica. Že v konstanskem zboru je papež Martin zavergel nasprotno zmoto, v florenškem zboru pa je vzhodnja in zahodnja cerkev zopet enoglasno priznala pervaštvo papeževo tudi v tem oziru. Ravno tako so slavni učeniki začeli javno zagovarjati papeževo nezmotljivost, n. pr. Nik. Kuzan († 1454), Alfonz Tostat, Turrekremata, ki naravnost terdi, da je božja milost tako vterdila apostoljski sedež, da se v veri ne more zmotiti. Tudi slavni svetniki tega 15. veka, sv. Lorenc Justinijan, sv. Antonin, učeni Gregor iz Trapezunta pripisujejo to predstvo naravnost božji pomoči.

Tako se tudi v tih žalostnih časih ta nauk nikoli ni zgubil, in dasiravno so nekteri predniki cerkveni malo dobre zglede dajali, vendar se je tudi ta nezdrava sokrovica kmalo odločila od neomadeževane cerkve. Tridenški zbor ji je bil zdravilo in je vpeljal boljši dobo.

Ravno to uči novejši doba; kajti tudi ta čas po tridenškem zboru se vjema s poprejšnjo dobo cerkvenih očetov (v 4. in 5. veku) in učenih bogoslovcev ali školastikov (v 11., 12., 13. veku) v slavljeni papeževi nezmotljivosti. Že nar izverstniši očetje na zboru, n. pr. Lainez, Salmeron, Kastro, Tapper, Soto, M. Kanus, Kanizij so bili branitelji te resnice. Slavne bogoslovske šole v Lovanii, v Kolinu in Sorbonne v Parizu so v 16. veku to resnico izrekle za božjo, nedotakljivo. Tudi nar imenitniši sveti možje tega veka so se potezevali za to resnico, n. pr. Karol Boromej jo na različnih zborih zagovarja; sv. Frančišk Ksaveri imenuje papeža nezmotljivega učenika vesoljne cerkve. In kako krepko sv. Frančišk Salezi zagovarja to resnico! Njemu sta cerkev in papež eno, in že zato tudi ta nezmotljiv; taki je vedno potreben cerkvi, da se nanj obrača in opera; temelj, ktereга pekel in zmota ne more premagati; pastir, ki svojih otrok ne more v zmoto peljati.

S sv. Frančiškom Salez. stopimo v 17. vek, v katerem našo resnico zopet zagovarjajo učeni možje nar bolj slavnega imena, n. pr. Suarez, Tolet, Gregor iz Valencije, Vaskuez, Bellarmin, Petavij, Sankcij i. d.; pa namesti tih slavnih prič, kterih nihče ne taji, omenimo le kakega od nasprotne stranke, zmed Galikancev n. pr. učeni Fleury priznava, da ta nauk vlada po Španjskem,

Nemškem, Laškem. Duval, učenik slavne Sorbonne, piše, da sta Richer in Vigor edina bogoslovca, ki napadata papeževo nezmotljivost. — Leta 1626 piše francoska duhovšina do svojih škofov: „Spoštovali bodo škofje sv. očeta, naslednika sv. Petra, na kterega je Kristus postavil svojo cerkev ter ji zročil ključne nebes z nezmotljivostjo vere, ktera je prečudno v njegovih naslednikih neomahljiva viditi do današnjega dne.“ Ravno v tem pomenu je pisalo l. 1650 pet in osemdeset in l. 1653 pet in trideset francoskih škofov do papeža Inocencija X.

Le edini Janzenisti, ki so bili obsojeni od papeža l. 1653, zapušeni od duhovšine in učene Sorbonne, so se hotli rešiti s tem, da so napadli papeževo nezmotljivost, ter so se poslužili vsih sredstev in zvijač, da so dobili še nekaj duhovšine in škofov na svojo stran, in tako se je l. 1682 poprešnjim določkom nasprot sklenil četerti člen galikanske cerkve, da papeževi določbe niso nezmotljive, ako ne pristopi privoljenje vesoljne cerkve. Vendar je bilo na tem shodu le 35 škofov pričujočih, velika večina (blizo 90) tudi francoskih škofov se ga ni vdeležila. Znano pa je, da so papeži Inocencij XI. l. 1682, Aleksander VIII. l. 1690, Pij VI. l. 1794 to deklaracijo zavergli, in s tem posredno poterdili stari nauk, da je verska določba sv. očeta nezmotljiva, ako tudi še niso drugi škofje priterdili. Pa tudi nasprotnikom so se kmalo oči odperle, skesani so javno vse preklicali l. 1693 v listu do Inocencija XI.

Tudi po drugih deželah je ta galikanska deklaracija zbudila nejevoljo in napravila pohujšanje. Škofje in drugi učeni po Laškem, Španjskem in Nemškem so se zoper njo vzdignili, cerkveni zbor na Ogerskem, slavna Sorbonne na Francoskem so jo zavergli. Tako ta posamezna izjema galikanska nima cerkvene veljave, ni sad bogoslovske učenosti, temuč je le bolj sad deržavnega vpliva. Drugi katoliški svet se je vedno zvesto deržal nauka o papeževi nezmotljivosti, tako da je Benedikt XIV. mogel reči, da se to predstvo papeževo sploh priznava, razun na Francoskem.

Še le v drugi polovici 18. veka se je ta duh galikanski razširil tudi čez meje na Laško, Nemško po Janzenistih in Febronicjih, kteri so cerkev vedno bolj tlačili v deržavno sužnost, njene pravice kratili in tudi papeževo predstvo tajili. Pa to je bil čas prekucij in prostomavtarjev, ki so hotli cerkev podkopati, in zato jim je bil na poti nezmotljivi papež, kterega so vendar tudi v tem

času slavni škofje, n. pr. Alfonz Ligorij, krepko zagovarjali. Prekucijska sila pa je kmalo trezne storila tudi druge, in tako je čedalje bolj hiral nasprotni Galikanizem in je skoraj popolnoma zamerl v našem veku.

Nasprot so se pa sedaj zopet povzdignili krepki glasi za papežev nezmotljivost že več let sem in od vsih krajev v mnogih cerkvenih zborih na Francoskem, Nemškem, Laškem, Ogerskem, v Belgii, na Angleškem, Irskem, Španjskem, v severni Ameriki; brez števila cerkvenih pisateljev in posameznih škofov je krepko zagovarjalo to papežev predstvo; zlasti se je to očitno vidilo pri slovesnih priložnostih, in sicer prvič leta 1854, ko se je verska resnica neomadeževanega spočetja M. D. določila.

Pri ti slovesni priložnosti je prosilo blizo 200 škofov in kardinalov papeža, da naj po svoji nar viši in nezmotljivi razsodbi določijo to versko resnico, ter so jo res po svoji lastni oblasti določili v veselje keršanskega sveta.

Leta 1862 so v Rimu zbrani škofje pisali do papeža med drugim: „Ti si učenik zdravega nauka, Ti središe edinosti, Ti ljudstva nevgasljiva luč, pripravljena od Božje modrosti. Ti si skala in podlaga cerkve same, zoper katero peklenske vrata nič ne bodo premogle. Ko Ti govoriš, slišimo Petra, ko Ti določiš, slušamo Kristusa.“ Ali se bo pa učenik zdravega nauka, po katerem Peter, celo Kristus sam govori, v resnici zmotil?

In l. 1867 pri slovesni 18stoletnici od smerti sv. Petra so rekli sv. oče: „Vera sv. Petra ne bo opešala, tudi v njegovih naslednikih ne.“ Vsi zbrani škofji so navdušeno priterdili in rekli: „V veri, da je Peter govoril po Piju, rečemo, poterdimmo in oznanujemo tudi mi vse, kar je bilo v ohranjenje sv. vere po Tebi rečeno, poterjeno in oznanjeno, in zaveržemo enoglasno vse, kar si Ti ko veri, zveličanju duš in blagru človeštva nasprotno zavergel.“ Tako je ta lepa priložnost v novič živo zbudila zavest, ki je živela že skozi 18 sto let v katoliški cerkvi, da je papež vedno neoskrunjeno orodje sv. resnice: Zato so sv. oče Pij IX. sami tako živo prepričani te resnice določno rekli: „Bog sam je postavil oblast, ki vse prepire v verskih rečeh v nezmotljivi sodbi določi.“

Tako doni glas o papeževi nezmotljivosti od prvih vekov sv. očetov neprenehoma do današnjega dne v tako obilnih pričah od

vzhoda in zahoda, po tako svetih in učenih možeh, po pastirjih sv. cerkve, da jih nismo v stanu prezreti, temuč očitno moramo spoznati: cerkveno zročilo popolnoma poterdi našo resnico.

b) *Papeži si ob vsih časih tudi sami prilastujejo nezmotljivost.*

Dasiravno sicer ne velja lastna razsodba, je vendar zastran naše resnice beseda in djanje rimskih papežev samih priča, da so se sami zavedili svojega predstva in je velike veljave, ker je rimska cerkev vedno veljala ne le za prvo apostoljsko cerkev, temuč tudi za mater čistega nauka. To bi pa ne bila, ko bi si bila tako predstvo po krivem prilastovala, in drugi škofje bi ne bili smeli priterjevati, še celo molčati ne k nauku, ako bi bil napčen, da bi vsa cerkev v zmote ne zašla. Poglejmo narpopred, kako si že nekdanji papeži nezmotljivost pripisujejo.

a) Z besedo.

Ker ne moremo vse zgodovine pregledati, se ozrimo le v tisti čas, ko je po zmaganem poganstvu začelo krivoverstvo se prederzno šopiriti ter je dobivalo pomoč od vlade in odpadnikov. Tako papež Julij ob času, ko so arijanski škofje pregnali sv. Atanazija, pišejo z resnobno besedo: „Ali ne veste, da je sploh navada nar popred nam pisati, da se od tod, kar je prav, more določiti?“ S tem papež Julij prilastujejo rimskemu sedežu konečno določbo, in zato zopet postavijo pravoverne škofe ter odstavijo krivoverske; pa nihče v kat. cerkvi ne ugovarja.

Papež Siricij pišejo španjskemu škofu Himeriju: „Tedaj določimo z vesoljnim izrekom, kaj imajo vsi storiti, kaj opustiti.“ Ves zapopadek tega lista kaže, da si papež Siricij prilastujejo enako veljavo in oblast, kakoršna je lastna vesoljnemu zboru.

Še bolj očitno je bilo to papeževo predstvo izrečeno ob času pelagijanske krivovere, ko papež Inocencij pišejo do afrikanskih škofov: „Zlasti, kadar se preiskuje zastran vere, mislim, da naj vsi naši bratje in škofje naznanijo Petru, kakor ste vi sedaj storili, da tako koristi po vsem svetu vsm cerkvam.“ S temi besedami papež prilastujejo rimskemu sedežu popolnoma oblast soditi o verskih re-

čeh, ter taka sodba je veljavna za vse cerkve; ali pa more to biti, ako ni nezmotljiva?

Enacega pomena so besede papeža Zozima, ki pravijo: „Triba je neprenehoma moliti, da po vedni milosti in pomoči Božji se razliva iz tega studenca (rimskega sedeža) nemoteni mir vere in katoliške edinosti.“ Ali bi pa bil ta rimski sedež spreten ohraniti tako edinost vere, ako ni nezmotljiv?

Papež Celestin govore: „Le tega se je treba deržati in to terditi, kar je sveti stol aposteljna Petra po oblasti svojih poglavarjev sklenil in učil. Kar je tem izrekom nasprot, ne spoznamo za katoliško.“ Kako bi se kdo prederznil tako pisati in govoriti, ko bi rimski prestol ne bil nezmotljiv?

Ravno tako določno govore slavni papež Leon I. na več mestih, n. pr.: „Moč tiste vere, ki je bila pohvaljena pri poglavarji aposteljnov, še vedno terpi; in kakor ostane to, kar je veroval Peter o Kristusu, tako ostane tudi to, kar je Kristus v Petru postavil... Njegova vera pokonča vse krivoverstva, zlasti tudi sedanjo brezbožno krivovero.“ Ali niso taki izreki zavest lastne nezmotljivosti?

Enacih izrekov bi zamogli navesti brez števila iz vsih vekov do slavnega Pija IX., ki o čistem spočetji D. M. govore: „Po svoji nar viši rzsodbi smo sklenili določiti.“ In glej, vsi škofje so priznavali nar viši veljavo te rzsodbe in vsa cerkev jo je sprejela za versko resnico. Ali bi bilo to mogoče v nezmotljivi cerkvi, ko bi si bili papež po krivem nezmotljivost pripisovali?

β) Z djanjem.

Papeži so si ob vsih časih tudi po svojem djanji prilastovali konečno določbo v verskih rečeh ali nezmotljivost. Vsa cerkvena zgodovina očitno priča, da se je popred v djanji, kakor z besedo razodevalo to nar veči predstvo rimskega sedeža. Tako so že v prvem stoletji papež Klemen v zavesti te svoje oblasti v Korinski cerkvi, kakor piše sv. Irenej, mir zopet vstanovili, in čisto vero, ki je bila v nevarnosti, zopet vterdili. V drugem veku sta papeža Anicet in Elefterij obsodila krivoverca Cerdona in Marcijona, in vse cerkve (piše Barruel) so priznavale to rzsodbo ter nasprotnike za krivoverce imele. — Papež Viktor so obsodili Praksea in Teodota Artemona, ki sta zastran božjih oseb napčno učila.

V tretjem veku je zavergel papež Dionizij še bolj nevarno in razširjeno zmoto Sabelija in Pavla iz Samosate. Zefirin in Kornelij sta izobčila napčno preojstre Montaniste in Novacijane.

Ko se je očitno preganjanje sv. cerkve nehalo, pa so vendar tudi keršanski cesarji na Jutrovem večkrat krivoverstvo podpirali, so papeži vedno čuli nad čisto vero in vsakoršne zmote zavergli. Tako je papež Silvester že pred občnim zborom zavergel bogokletno krivoverstvo Arijevo, in kmalo potem papež Julij zmoto Fotinovo. Ko se je zmota zastran božje nature sv. Duha začela na Jutrovem, je papež Liberij pisal do vzhodnjih škofov, da naj se deržé vere zahodnje cerkve, in Socomen pristavi: „Ko je bil tako prepir končan po razsodbi rimske cerkve, so se vsi umirili, in viditi je bilo, da je reč konečno določena.“ — Tudi papež Damaz je obsodil krivovernega Macedonija; papež Siricij brezbožne zmote Jovinijanove; papeži Inocencij in Zozim nevarno krivoverstvo Pelagijancev.

Komu ni znano, kako so slavni papeži tudi poznej po svojih listih obsojevali nove krivoverstva, ki so se zbudile na Jutrovem; n. pr. v petem veku je papež Celestin obsodil Nestorija, papež Leon Evtiha, Agaton v 7. veku Enovoljce, Hadrijan I. divje ravnanje Kipolomcev.

Ravno tako so ravnali in zmote zavračali papeži v srednjem veku, n. pr. Leon IX., Viktor II., Nikolaj II. in Gregor VII. so obsodili v 11. veku zmote Berengarijeve zastran ss. rešnjega Telesa. V 12. veku je zavergel papež Inocencij II. zmote Arnolda iz Brešije in Abelardove. V 13. veku je obsodil slavni Inocencij III. krivoverske Valdence. V 14. veku je Benedikt IV. konečno določil, da izvoljeni že pred vesoljno sodbo Boga gledajo. Sikst IV. je zavergel več stavkov Petra iz Ozme in Leon X. eno in štirideset zmot Lutrovih. — Sploh je pa znano, da zadnjih 300 let so le papeži brez občnega zbora zmote obsojevali in ko skerbni čuvaji vedno nad čisto resnico čuli. Tako je obsodil Pij V. 79 zmot Bajevih; Inocencij X. pet znanih stavkov iz Jansenija; Benedikt XIV. je zavergel prevelike obresti in dvo-boj; Gregor XVI. je obsodil Hermezijane; Pij IX. so konečno določili versko resnico čistega spočetja D. M. in 10 let poznej so zavergli zmote naše dobe v svoji okrožnici in v „Syllabus-u“.

To so le nekteri členi dolge nepretergane verste tacih djanj, ki pričajo, da so si papeži ob vsih časih pravico o verskih rečeh do- ločevati prilastevali, in po svoji dolžnosti ko nar viši učenik in

sodnik zmote konečno obsojevali. Ali pa ne priča to djanje rimskih papežev glasno in vsim razumljivo, da so bili ob vsih časih papeži nar viši, nezmotljivi učeni katoliške vere? To smo tolikanj bolj dolžni priznavati, ker

γ) so papeži sami nasprotno misel obsodili in zaverгли.

Pomenljivo je namreč za našo resnico, da je nasprotno mnenje že davnej in večkrat bilo naravnost zaverženo. Tako so v 15. veku papež Sikst IV. obsodili stavek španjskega učenika Petra iz Ozme: „Rimska cerkev se more zmotiti“ ko pohujšljiv in krivoversk. Ako je pa izrek, da se rimska cerkev more zmotiti, krivoversk, je resničen in pravoveren nasprotni: Rimska cerkev se ne more zmotiti, je v veri nezmotljiva.

Ko je l. 1682 galikanska cerkev očitno tajila papežovo nezmotljivost, so ta sklep zaverгли papež Inocencij XI. v lastnem razpisu. Ravno to so storili njih naslednik Aleksander VIII. in poznej Pij VI. Ako so papeži naravnost zaverгли misel Galikancev, so posredno s tem podperali vedno nasprotno mnenje katoliških učencikov, da so papeži nezmotljivi.

Aleksander VIII. so 1690 med drugimi zmotami obsodili tudi to le: „Prazno in večkrat overženo je terjenje zastran papeževe nezmotljivosti o verskih vprašanjih.“ Ako to terjenje ni prazno in ne overženo, mora biti pač resnično, ter so papeži nezmotljivi v verskih rečeh. — Če so tedaj papeži nasprotno misel že davnej zaverгли in verni so jim pokoršino dolžni, pač naša resnica ni nova in jo je vsaki katoličan dolžan sprejeti in verovati. To pa tolikanj bolj, ker cerkvena zgodovina uči, da

δ) so papeži učili vedno čisto resnico, in nikoli verske zmote.

Posebna previdnost Božja je vedno čula nad rimskim sedežem, da ga nikoli ni verska zmota omadeževala. Nar starejši in nar slavniši druge cerkve so pred ali poznej v zmote zašle. Na slavnem Jeruzalemskem sedežu sta bila tudi Arijanca Evtihij in Hilarij; na Antiohijskem krivoverski Pavel Samosatenski, Makarij, i. d.; na Aleksandrijskem Arijanec Gregor, Evtihijanec Dioskur i. d.; na Carigradskem krivoverci Macedonij, Nestorij, Sergij. Le Rimski prestol se je ohranil v veri čistega skoz vse veke, da celo učeni luteran

Herder piše: „Nikdar se Rim ni uklanjal krivoverstvom, ako ravno so silno prežale, nadlegovale. Vzhodnji cesarji, Goti, Burgundi, Longobardi so bili Arijanci; nekteri zmed njih so čez Rim gospodovali, Rim pa je ostal katolišk. Brez ozira je izločil vzhodnjo greško cerkev, dasiravno je je bilo pol sveta.“ —

Po Asijanski cerkvi se je kmalo začelo oterpnjeno zročilo mertve čerke, po Aleksandrijski napčno, plitvo modrovanje zoper vero, po drugi Afrikanski presiljena ojstrost, nasprotna duhu keršanstva. Rimski cerkev pa je ohranila vse veke predke vsih družih brez njihovih napčenost.

Čez pol tretje sto papežev je sedelo na tem pristolu; skoraj vsi so se vojskovali zoper zmote in krivoverstva, njih veliko je verske resnice naravnost slovesno določevalo; pa nobeden zmed njih ni kalil čistega nauka, nobeden ni zmot učil v slovesnih določbah. Nekteri so sicer po človeški slabosti padli tudi v gerde grehe, in s tem sebi in cerkvi sramoto delali; pa njim zročeni zaklad razodete resnice pri tem ni škode terpel.

Žalostne okolišine so pregnale papeže iz Rima, sedemdeset let so na ptujem, v Avignonu preživeli; pa tudi v tem hudem času čisti nauk apostolske cerkve ni bil oskrunjen. Zato so pa tudi cerkveni učeniki in zbori ob vsih časih slavili rimsko cerkev zavoljo njenega čistega nauka, kakor je bilo že drugej omenjeno.

Zato so l. 1867 v Rimu zbrani škofje po pravici v papežu priznavali „vedno neomadeževano orodje resnice.“

Sedaj smemo vprašati: Od kod ta prečudna prikazen, da le v rimski cerkvi se je skoz vse čase, vkljub tolikim nevarnostim, sveta vera čista ohranila? Kdo sme reči, da se je to zgodilo po zgolj naključbi ali z zgolj natornimi pomočki? Nasprot moramo spoznati: Tukaj je roka Božja, tukaj je tista pomoč, ktero je Kristus obljubil svoji cerkvi, ki pa velja sosebnost njeni glavi, rimskemu papežu, za kterega je tudi Kristus posebej prosil, da ne opeša njegova vera, in je zmožen za svojo dolžnost, tudi brate v veri poterjevati in edinost v veri ohraniti. „Po Gospodu se je to zgodilo, in je prečudno v naših očeh!“

c) *Tudi ravnanje družih poterjuje našo resnico.*

Kakor papeži sami, tako tudi drugi verni, celo krivoverci s svojim ravnanjem pričevanje dajejo papeževi nezmotljivosti; in sicer

1) so verni od nekdaj v verskih dvomih in prepirih določbe iskali in prosili pri rimskem papežu. Ko že v prvem stoletji vstane v Korinški cerkvi razpor, v katerem je bila tudi vera v nevarnosti: se verni obernejo, da bi zopet dosegli edinost, do rimskega papeža Klemenca, ker so vedili, da on ko nar viši učenik je poklican, brate v veri poterditi ter mir in edinost zopet vstanoviti.

V drugem veku pošljejo Lugdunski verni svojega slavnega škofa Ireneja do papeža „dognat nekatere cerkvene vprašanja“, gotovo z ozirom na tadanje krivoverce.

V tretjem stoletji se zagovarja učeni Origên zastran svoje pravovernosti pred papežem Fabijanom, in škof Dionizij pred papežem Dionizijem.

V četrtem veku se oberne sv. Hieronim do papeža Damaza, in si je svest prave vere, ako je le s papežem v edinosti.

V petem veku piše Ciril Aleks. do papeža Celestina, da papež svojo misel in vero o ti reči (Nestorijevi) naznani v listu vsim škofom vzhodnjim in zahodnjim. — Ravno tako so se v poznejših stoletjih verni če dalje bolj zastran verskih zadev do rimskega sedeža obračali in njegove določbe z vso vdanostjo sprejemali.

2) Tudi krivoverci so se obračali do rimskega sedeža, da bi jih papeži sprejeli ali njihov nauk poterdili, ker so vedili, da le potem zamorejo zopet veljati za pravoverne pri katoličanih. Tako je že v drugem stoletji Marcijon, na Jutrovem obsojen, v Rimu opravičenja iskal; poznej Donat iz Afrike pri papežu Cecilijanu, Priscilijan pri pap. Damazu, Pelagij pri p. Inocenciju, Celestin pri p. Zozimu, Nestorij pri p. Celestinu. Tako so bile oči vsih obernjene v Rim, kadar se je kaka zmota zastran vere začela; od tod so vsi pričakovali odgovora nekdaj, kakor dan danes. Kaj to priča družega, kakor da so ob vsih časih imeli papeža za nar višega učenika, po katerem sv. Duh govori čisto resnico.

3) Vsi katoličani so ob vsih časih sklepe rimskega sedeža o verskih rečeh priznavali za popolnoma veljavne, konečne določbe. Ako so namreč papeži ko krivoverca koga obsodili, so vsi katoličani priznavali tako sodbo za veljavno, ter ni bilo treba čakati določbe vesoljnega zbora.

To nam priča sv. Avguštin; ko je namreč zastran Pelagijanskih zmot prišel odgovor od papeža Inocencija, kliče z znanimi besedami: „Odgovorno pismo je prišlo iz Rima, prepir je končan:

da bi tudi zmeta že nehala"! Priča je sv. Celestin sam, ki o ravno ti zmoti piše: „Določbe rimskega stola zoper Pelagija so nedotakljive.“ Priča je cesar Justinijan, ki papežu Hormizdu spozna: „Kar vaš list oznanuje, to imamo za katoliško.“ Priča je učeni Sofronij, ki piše škofu Štefanu, da naj pri apostoljskem sedežu iše popolnoma pokončanje krivoverstva. To priča tudi vera (simbol), katero je pap. Klemen VI. poslal Armencem, in se 13. člen glasi: „Ali veruješ, da sam rimski papež po lastnem sklepu, kterega se je treba neomahljivo držati, vprašanja in dvome o veri konečno določuje, in da je vse resnično in katoliško, kar on za tako spozna? Priča tega so tudi že omenjeni l. 1862 v Rimu zbrani škofje, ki pravijo v svojem listu do papeža: Ko ti govoriš, slišimo Petra, ko ti določiš, smo pokorni Kristusu“. — Tako se je vedno priznavala nar viši in končna veljavnost papeževih sklepov o verskih rečeh, kar ni mogoče brez priznavanja papeževe nezmotljivosti.

d) Cerkveni zbori naznanjajo to papeževo predstvo.

Tudi cerkveni zbori nekdanje in novejšje dobe govore za papežovo nezmotljivost nekaj posredno, nekaj neposredno. Že nekdanji občni zbori na Jutrovem so priznavali in častili papeževe določbe ko izglede pravovernosti, in so v svojih sklepih vselej po njih ravnali. Tako je poslal papež Celestin l. 431 Efeškemu zboru svoj verski list, kateri se je v zboru prebral, in vsi škofje so enoglasno sprejeli določbo tega lista.

Ravno tako je poslal papež Leon l. 451 po škofu Flavijanu Kalcedonskemu zboru svoj tehtni list, v katerem razlaga svojo vero ter jo škofom živo priporoča. In kako so sprejeli zbrani škofje ta list? Ko so ga zašlišali, so radostni klicali: „Kakor Leon, verujemo vsi; izobčen bodi, kdor drugač veruje; Peter je govoril po Leonu.“ In v 4. seji kličejo: „Kdor se ne vjema z listom presvetega škofa Leona, je krivoverec.“ Ali more tako slavni zbor dati bolj slavno spričevanje nezmotljivi veri rimskega škofa? — Papež Agaton je poslal l. 680 tretjemu Konstantinopel. zboru po svojih poslancih svoj verski list, in je zapovedal, da naj vsi zbrani škofje priznavajo ravno to vero. In glej, ko zaslišijo ta list, so vsi klicali: „Papir in črnilo se je vidilo, pa je Peter govoril po Agatonu.“ — Ravno tako je poslal papež Hadrijan l. 787 drugemu Nicejskemu zboru dva verska lista, ki imata veljati zbranim škofom „ko nepremak-

ljiva postava pri njihovih sklepih.“ Veliko veselje je vstalo v zboru, ko sta se ta dva lista prebrala, in na zadnje so papeževi poslanci le vprašali slavnega patrijarha Tarazija in ves zbor, ali priterdijo tema listama papeža Hadrijana ali ne? „Kajti, pristavijo ti poslanci, po tako nepremakljivi določbi še dalje preiskovati ne pripusti ne pamet, ne vera.“ In ves zbor odgovori s tremi besedami: „Pristopimo, sprejmemo, priterdim o.“ Za drugimi škof Tavrominski še posebej podpiše: „Ker sta lista poslana od papeža Hadrijana izraz božje pravovernosti, tudi jaz tako verujem.“ — Ali ni tedaj tudi ta zbor prilastoval nar večji veljave papeževi verski določbi?

Zadnji občni zbor na Jutrovem, 4. Konštantinopelski l. 869, pa je poterdil že omenjeno pismo in vero papeža Hormizda, ki med drugim pravi: „Na apostoljskem (rimskem) stolu se je sv. vera vse čase čista ohranila... Zato se v vsem deržimo apostoljskega stola ter priznavamo njegove določbe in upamo, da bomo vredni se vdeležiti cerkvene edinosti, katero oznanuje apostoljski sedež, na katerem je cela in resnična terdnost keršanske vere.“ Pač pomenljive besede zastran veljave rimskega papeža v verskih rečeh, ktere so bile že tolikrat na Jutrovem ponovljene in sedaj slovesno od vse cerkve sprejete, ktere posredno papeževu nezmotljivost izrekó.

Tako se je to predstvo rimske cerkve priznavalo v občnih zborih na Jutrovem že pred razkolništvom. Ravno to pa najdemo tudi v zborih, v kterih so se ločeni zopet edinili s katoliško cerkvijo. V II. Lugdunskem zboru l. 1274 so vsi, tudi greški škofje in poslanci, poterdili in podpisali vero, katero je že popred poslal v poterjenje papež Klemen IV. in se glasi: „Rimska cerkev ima nar viši in popolnoma prvaštvo čez vso katoliško cerkev, katero je, kakor resnično in ponižno spozna, prejela od Gospoda po Petru, pervaku in glavarju apostelnov, čigar naslednik je papež v Rimu z obilnostjo oblasti. In zato, kakor je pred vsimi dolžna vero zagovarjati: tako morajo tudi vprašanja zastran vere določene biti po njenem sklepu.“ Ako se pa verske reči določujejo po sklepu rimske cerkve, mora pač biti v veri nezmotljiva.

Še lepši spričevanje daje Florenški zbor l. 1439 zbran, da bi se zedinili razkolniki s kat. cerkvijo. Po dokončanem zboru so namreč vsi, Latinci in Greki, podpisali ta le slovesni sklep: „Določimo, da apostoljski sedež in rimski papež ima prvaštvo čez ves

svet, in da ta rimski papež je naslednik sv. Petra, pervaka apostelnov ter pravi Kristusov namestnik in glava cele cerkve ter vsih kristjanov oče in učenik in mu je v sv. Petru po Gospodu našem Jezusu Kristusu dana popolnoma oblast pasti, vladati in voditi vesoljno cerkev.“

V tem členu imenuje ves zbor papeža očeta in učenika vsih vernih, kateri ima nar viši oblast vse pasti in vladati. Ali bi pa bil papež zmožen za toliko predstvo in oblast, ko bi v veri ne bil nezmotljiv? Tega zborovega sklepa bi ne mogel v resnici sprejeti, kdor bi hotel tajiti papeževo nezmotljivost, in tako je res že Florenški zbor to izrekel, kar je sedaj Vatikanski končno določil, in kaže, da je v kat. cerkvi vedno en nauk, le izrazi se bolj določujejo.

Iz tega vidimo, kako so že občni zbori vsih časov priznavali našo resnico.

Zlasti se je pa ta resnica današnje dni v slovečih deželskih in narodnih cerkvenih zborih slovesno priznavala ali v razpisih izrekovala. V serce veseli vernega kristjana, ko sliši ali bere očitno spoznanje tako slavnih cerkvá iz različnih krajev. Naj nekatere zmed njih omenimo.

L. 1850 so imeli za vso Španjsko imeniten in veljaven zbor, ki piše: „Kar rimska cerkev kot božjo resnico verovati zapoveduje, verujemo iz vsega serca in moramo verovati; in kar ona zaverže in obsodi, tudi mi zaveržemo in obsodimo; zato izločimo in zaveržemo vse zmote, ktere so papeži ko veri nasprotno izločili.“ — L. 1852 govori vestminsterski cerkveni zbor v Londonu: „Za podlago resnične in prave vere položimo, kar je naš Gospod Jezus Kristus blagovolil nepremakljivo položiti, rimski stol, ter za učenico in mater vsega sveta sveto rimsko cerkev. Kar koli ona določi, imamo že samo po sebi za veljavno in gotovo.“ — Kolinski zbor od leta 1860 določuje: „Papež so oče in učenik vsih kristjanov; njihova razsodba v verskih rečeh je nepremeljiva. — Praški zbor ravno tistega leta uči: „Vsi pravoverni kristjani morajo ne le spoznati predstvo rimske cerkve in pervaštvo papeževo, temuč tudi, da so papež sami nar viši učenik vere, kteremu so vsi, ki hočejo biti v Kristusovem ovčnjaku, dolžni nar zvestejši pokoršino in notranje priterjenje (privoljenje).“ — L. 1863 piše Koločki zbor na Oger-skem: „Nasledniki sv. Petra varujejo zaklad vere po svoji naj viši nepremakljivi določbi“ in zraven tega očitno zaverže galikanske na-

sprotne stavke. — Cerkveni zbor Utreški v Belgiji l. 1865 terdi: „Razsodba papeževa v verskih in nraavnih rečeh je nezmotljiva; tega se nedvomljivo deržimo.“ — In l. 1866 veliki zbor Baltimorski v Ameriki slovesno takole priznava staro vero očetov in zborov: „Ker je tam, kjer je Peter, tudi cerkev, in ker Peter govori po papežu, vedno v svojih naslednikih živi in svojo službo opravlja ter tem, ki hočejo, versko resnico naznanja: zato se mora v vsem pomenu besede za božjo resnico sprejeti, kar je deržal in derži prestol sv. Petra v Rimu, ki je ko oče in učenik vsih cerkvá vero, katero je prejel od Kristusa našega Gospoda, vedno čisto ter neomadeževano ohranil in verne učil, ker kaže vsim pot zveličanja in nauk neoskrunjene resnice.“

Tako so slovesno priznavali škofje nar bolj omikanih deželá v očitnih in slavnih zborih papežovo nezmotljivost, in so s tem po božji previdnosti pot pripravljali za zadnjo vesoljno določbo v sedanjem Vatikanskem zboru.

Ali ne kažejo zopet taki izreki, kako dosledno cerkev napredva in stopa od stopinje do stopinje? Ali se more toraj naša resnica imenovati kaj novega, nepričakovanega, ko se je od veka do veka, od zbora do zbora tako lepo razvijala, in za konečno določbo pripravljala?

Tako smo ob kratkem pregledali vire razodenja božjega, sv. pismo in ustno zročilo, ter vidili, da papeževa nezmotljivost se najde v sv. pismu in v cerkvenem zročilu in življenji. Ker je v tih virih shranjen ves zaklad razodetih resnic, je po pravici Vatikanski zbor tudi to predstvo papežovo oklical za versko resnico, katero je slehern katoliški kristjan pod grehom verovati dolžan, kakor vsako drugo od Boga razodeto resnico. Da smo namreč dolžni kako resnico za božjo sprejeti, mora biti 1) od Boga razodeta (bodi si shranjena v sv. pismu ali v ustnem zročilu); 2) mora od nar viši cerkvene oblasti vernim naznanjena biti za razodeto, katero morajo za tako sprejeti. Ker je pa tudi papeževa nezmotljivost zapopadena v virih božjega razodenja, in jo je sedaj tudi nar viši cerkvena oblast, občni zbor, slovesno in konečno določila, in ji dala izraz verske resnice: so tudi vsi katoličani, učeni in priprosti, duhovni in neduhovni, zavezani, ko versko resnico sprejeti to papežovo predstvo, ker bi jih sicer zadevale Kristusove besede: „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.“

§. 6. Potreba papeževe nezmotljivosti.

Sicer ste sv. pismo in cerkveno zročilo, v katerih je zapopadana papeževa nezmotljivost, edina vira božjega razodenja: vendar zamore tudi človeška pamet spoznati, da je to predstvo papeževo v mnogem oziru potrebno, koristno in času primerno.

Potrebno imenujemo to predstvo papeževo pred vsim zato, ker bi sicer cerkveno pervaštvo ne bilo sposobno, svojemu namenu zadostovati. Namen nar višji oblasti, katero je Kristus zročil sv. Petru in njegovim naslednikom, je zlasti ta, da imajo papež, ko živo središče sv. cerkve, ohraniti potrebno edinost.

Ta namen papeževega pervaštva terja že edinost Kristusove cerkve sploh in ga soglasno učé vsi cerkveni očetje. Kajti vsa cerkev je skrivnostno telo, v katerem morajo vsi udje biti v živi zvezi s svojo glavo. Ta edinost je tako bistvena, da se nihče, naj si bo škof ali priprost kristjan, ne sme od nje ločiti, sicer bi nehal biti ud katoliške cerkve.

Kaj pa obsega ta edinost, t. j. v čem morejo vsi udje z glavo sklenjeni, vsi verni s papežem edini biti? Gotovo v vsem, kar je bistvo sv. cerkve, to je pa božje razodenje, sv. vera. V vsih resnicah sv. vere morajo biti škofje, duhovni in verni edini z rimskim papežem tako, da je papeževa vera tudi vera vsih drugih katoličanov. Da so sv. oče v stanu to edinost ohraniti, morajo kot nar viši učenik pravico in oblast imeti, to edinost vere vsim ojestro zapovedati in nepokorne tudi izobčiti. Da so pa papež za to sposobni, morajo sami in vsi verni gotovi biti, da je papeževa vera čista Kristusova vera, z drugo besedo, morajo biti v veri nezmotljivi, sicer bi ne bili zmožni za svoj poglavitni namen, edinost sv. vere ohraniti. Kako bi se pa to vjemalo s Kristusovo slovesno obljubo, da bo svojo cerkev postavil na skalo ter je nobena moč je ne bo zmagala? Ali bi ne bil zastonj prosil za Petrovo vero in mu veljeval, brate poterjevati v veri, v kateri se sam moti? Ali bi ne bil postavil čez svojo čedo pastirja, kateri je ne vodi po poti resnice, ampak zmote? Kteri kristjan more in sme kaj tacega misliti od Kristusove modrosti in mogočnosti? Da so tedaj sv. oče sposobni

za svoj namen, namreč ohraniti edinost v veri v vsih okolišinah, morajo biti sami v veri nezmotljivi. Le potem jih smejo in morajo vsi verni vselej slušati v verskih določbah, le potem so res to, za kar so postavljeni, trdna skala vse cerkve, ki se ne premakne, nar viši vesoljni učenik, ki pošilja čiste žarke resnice na vse kraje kat. cerkve.

To predstvo papežev smemo od božje modrosti tolikanj bolj gotovo pričakovati, ker Bog daje vsakemu stanu dotično potrebno gnado za spolnovanje dolžnost, n. pr. duhovnu daje potrebno oblast in pomoč, da more svojo službo veljavno in vredno vpravljati.

Ko je pa Petru in njegovim naslednikom zročil službo in skerb vse cerkve, jim v svoji milosti gotovo daje tudi potrebno pomoč, da so zmožni za svojo imenitno in težavno službo. Ker je pa namen tega pervaštva zlasti edinost v veri ohraniti, zato pa spretni niso, ako niso v veri nezmotljivi: jim je gotovo od Boga tudi to potrebno predstvo dodeljeno. Zakaj kdor hoče namen, mora hoteti tudi potrebne sredstva ali pomočke, in to je tukaj ravno nezmotljivost v veri.

Tisti Gospod, ki daje slehernemu mašniku prečudno oblast in potrebno pomoč, razsvetljuje tudi poglavarja svoje cerkve, da se ne moti v veri.

Res se papež poslužijo tudi navadnih sredstev za spoznanje resnice, branja in posvetovanja, molitve in premišljevanja; pa ravno to velja tudi od vesoljnega zbora, ker čeznatorna pomoč božja ljudem dostikrat doteka po navadnih sredstvih. Saj nam Bog tudi pri našem posvečenju daje čeznatorno milost po navadnih vnanjih znamenjih sv. zakramentov.

To predstvo bomo pri sv. očetu tolikanj ložej priznavali, ker je v tesni zvezi z nezmotljivostjo cerkve sploh. Saj je v Kristusovi cerkvi tesno zvezana glava z udi, kakor pri živem telesu sploh. In kakor je pri telesu glava središče življenja in vodi vse telo: tako je glavar sv. cerkve nje središče, vodi in uči vse ude ali podložne, da je celo telo terdno. In Duh resnice, ki je izvirek cerkvene nezmotljivosti, zamore po svoji vsemogočnosti dajati potrebno pomoč že samemu poglavarju. Ko pa poterdi v veri poglavarja, ali ne bodo po njem vsi drugi poterjeni po Kristusovi obljubi: „Ti pa zopet poterjaj kdaj svoje brate.“ Narobe svet pa bi bil, ko bi udje glavo

vodili, podložni učili nar višega učenika, zapovedovali svojemu poglavarju.

Zato tudi skušnja uči, da tisti, ki tajé nezmotljivost papežev, kmalo začno tajiti tudi nezmotljivost vesoljnih zborov in vse cerkve. Kdor podkopa temelj, omaje vse poslopje, ki sloni na temeljnu, in od njega dobiva svojo trdnost, ter se ne da od njega ločiti. Žalostnih zgledov nekterih bogoslovcev nočemo imenovati.

Potrebna je papeževa nezmotljivost tudi zavoljo notranjega miru vernih. Bog terja od nas vero, — kdor ne veruje, bo pogubljen — mi pa svesto pričakujemo od Boga popolnoma gotovost zastran svete vere, nar višega in nezmotljivega učenika v božjem razodenji, ki je vsak čas zmožen, nam čisto resnico naznani, nas zmot in dvomov rešiti; kdo nek bo to, ako ne namestnik Kristusov?

Mislimo si nasprotno, da se nar viši učenik papež v veri motijo, kako in kaj bo potem za verne kristjane? Ako jih poslušajo, zaidejo v zmoto, in tako bo z glavo vred vse telo, to je vesoljna cerkev v zmoti! Kdo si pa glede na Kristusove obljube to sme misliti? Ako bi pa verni papeža ne poslušali, ker bi mislili, da se motijo, bi se od njih ločili in se začelo razkolništvo, telo bi bilo ločeno od glave; kje je potem potrebna edinost edine cerkve? Ta nevarnost bi bila še večji in očitnej takrat, ko bi se zmote med vernimi prederzno širile, vesoljni zbor bi se ne mogel kmalo sklicati (kakor n. pr. je bilo ob Lutrovem času) in verni bi ne vedili, kaj in komu verovati? Nepokoj serca bi se zbudil, ker bi za gotovo ne mogli vediti, kje je čista resnica, ako bi papež ne bili v veri nezmotljivi in s tem zmožni, čisto resnico oznanovati. Sedaj pa vsak priprost kristjan sme miren biti, ker lahko vé, da je v pravi veri in ima čisto resnico Kristusovo, ako se zvesto derži tega, kar določijo v veri nezmotljivi papež, Kristusov namestnik, ki so postavljeni in po moči sv. Duha sposobni ohraniti edinost sv. vere. Pač je to nar lažje in nar gotovše pa tudi potrebno znamnje katoliške vere in cerkve! Po pravici smemo z učenim grofom Majstre tako le sklepati: Ako si v svetnih rečeh moramo misliti, da se nar viši oblast, n. pr. kraljeva, v svoji rzsodbi ne moti, ker bi sicer pravdam nikoli ne prišli na konec: pač moramo po! namenu cerkvenega pervaštva od božje modrosti pričakovati, da je Kristus svojemu vidnemu namestniku dodelil zmožnost, da se v razodetih

resnicah nikoli ne more motiti, ker bi sicer ne le prepira ne bilo konec, ampak tudi zveličanje vernih bi bilo v nevarnosti.

§. 7. Papeževa nezmotljivost je času primerna in koristna.

Veliko se je govorilo in pisarilo o tem, ali je naša resnica času in okoliščinam primerna (oportun)? V pravem pomenu, je božja resnica vselej primerna; saj ni zato razodeta, da bi se po duhu časa ravnala, ampak duh časa se mora vdati večni resnici. Duh časa je spriden po človeških strastih in razvajah, zato naj se vravnava in popravlja po božji resnici, ki je v ta namen razodeta. Zato se mora sv. resnica oznanovati, če ima tudi vojsko s svetom, če bi tudi ne imela vspeha in ne zadobila zmage čez laž in hudo-bijo (bodi si priložno ali nepriložno).

Ako bi pa vpraševali, ali je resnica primerna v tem pomenu, da je vsim všeč ali po volji, bi pač nobena katoliška resnica ne obstala; pregovor: „Resnica oči kolje“, velja tudi tù, ker je nasprot. človeški kratkovidnosti in spridenosti. Ali je bilo določenje čistega spočetja M. D. vsim po volji? Ali so bile papeževe okrožnice malopridnemu syetu všeč? Ali ne vpijejo nasprotniki očitno, da tudi papeževo pervaštvo se ne vjema z duhom časa?

Pa ravno ti nasprotniki so živ dokaz, da je bil zadnji čas vprašanje zastran papeževe veljave konečno dognati, da imajo verni popolnoma prepričanje o tem, ali je papeževa oblast prazna senca, kakor sovražniki vpijejo, ali je pa skala in zavetje sv. vere, kakor so verni vselej verovali, in je sedaj slovesno določeno.

Sicer ne poznamo skrivnih sklepov božje previdnosti, in zato ne moremo natanko vedeti, zakaj je ta resnica še le sedaj določena; tudi to soditi gre le Kristusovi cerkvi, ki ima od njega zato potrebno oblast in pomoč.

Vendar nekoliko zamoremo tudi iz sedanjih okoliščin njeno primernost in korist spoznati. Že iz Kristusovega zgleda vidimo, da je On v svoji modrosti sicer polagama razodeval večne resnice, (vam je dano spoznati skriynosti božje, drugim pa v prilikah). Ko je pa prišel primerni čas, je tudi od visocih skrivnost, n. pr. sv. reš-

njega Telesa, tako določno govoril, da so mogli poslušalci ali verovati ali odstopiti (Jan. 6.). Enako Kristus ravno tudi pri svoji cerkvi, kakor njena zgodovina uči. Pred vsako določbo se dotična resnica razvija ali razraša do neke zrelosti; ko ta nastopi, sledi slovesna določba cerkvena, ko bi tudi imelo kaj malovernih odstopiti; skerb za celo telo je večji in višji, kakor za nekatere bolne ude, nezveste odpadnike. Tako se je godilo ne le v določbah vesoljnih zborov, temuč tudi poznej zoper Janzeniste, Hermezijane, o določbi neomadežvanega spočetja M. D. Tako je dozorela za cerkveno določbo tudi naša resnica v sedanji dobi in občni zbor je bil lepa priložnost za nje slovesno razglašenje.

Če pomislimo, koliko se temu papežu ves čas njihovega vladanja skazovalo spoštovanja in ljubezni od škofov in vernih; če prevdarimo, koliko so se sv. oče dolgi čas svoje vlade se trudili in storili za vso cerkev, da bi se sv. vera ohranila, se zoper mnogoverstne skrite in očitne napade branila in po daljnem svetu širila; če dalje pogledamo, kako so zoper vse nasprotnike terdno stali kot skala v viharji, in kakor skerbni pastir odvrčevali dereče volkove; če pomislimo, kako so ko nar višji učenik že popred versko resnico določili, in pri raznih priložnostih brate, škofje, v veri poterdili; kako so škofje v Rimu in v svojih cerkvenih zborih večkrat papeževo nezmotljivost slovesno spoznali: bi smeli reči, da so se v naši dobi nar bolj očitno poterdile Kristusove besede do Petra (Mat. 16. Luk. 22. Jan. 21.) in zato je sv. Duh po svoji cerkvi poterdil, da kadar Peter v svojih naslednikih govori kot učenik vsih vernih, ne govori kri in meso iz njega, ampak Oče, ki je v nebesih. Verni pa to resnico tolikanj bolj z veseljem sprejmejo, ker je božja previdnost postavila na rimski prestol moža, kteremu so zavoljo izverstnih čednost in lastnost serca kristjanov tako živo vdane.

Primerna, z ozirom potrebna, je dan danes določba naše resnice tudi zato, ker so nasprotniki jeli hujši ko kdaj to papeževo predstvo napadati po slabih časnikih in knjižurah z vsim orožjem laži in hinavšine, obrekovanja in zasramovanja. Serce je bolelo vernega kristjana viditi in slišati toliko ogerdovanja in pohujšanja, ki se je med zborovim posvetovanjem širilo po vsem svetu, da so bili zbegani in nepokojni tudi zvesti katoličani. Prederzno

je tajila kratkovidnost in napčna učenost papeževo nezmotljivost, katero so poprešnji veki tako mnogotero priznavali.

Zato je bil zadnji in primerni čas, da je vesoljna cerkev v obnem zboru to resnico slovesno poterdila in konečno določila. Tako je ravnala kat. cerkev ob vsih časih v vesoljnih zborih od Nicejskega do Tridentinskega, da je slovesno določevala tiste resnice, ktere so nasprotniki jeli tajiti. Nič ni novega učila, le javno je oklicala, ktera je bila vselej njena vera. Enako se je zgodilo tudi sedaj; cerkev je slovesno govorila, vsak katoličan vé, da je dolžan cerkev poslušati, njene določbe sprejeti, ako hoče katoličan ostati; — in glej vihar je do malega potihnil, mir in edinost se zopet povračuje med verne! Ne smemo misliti, kaj bi se bilo godilo, ko bi bil zbor to na vse strani pretreseno resnico nedoločeno pustil! —

Ta določba je primerna in potrebna naši dobi tudi zato, da se z njo vterdi steber vse veljave. Napuh človeškega duha je dospel tako daleč, da zaničuje sleherno oblast in veljavo, domačo, državno in cerkveno, dasiravno je od Boga postavljena ter potrebna za občni mir in blagor. Ker je omajana vsaktera veljava, žuga neizrečena zmeda družinam in narodom, kakor bi zopet jeli zidati babilonski turn; prava povodenj zmot in razuzdanost se razliva po širokem svetu in podkopuje korenine vsega reda. Zato je velika dobrotá, da kakor skala med valovi nepremakljivo stoji nar viši veljava cerkvenega poglavarja ter varuje pred vsim naj dražji zaklad vere zoper napade človeške prevzetnosti, pa tudi sicer razodeva veči vpliv v družbino življenje.

Določba naše resnice je dalje potrebna in primerna, da se katoličani zopet bolj živo zavedó, kdo ima nar viši oblast o veri določevati. Dan danes marsikter misli, da sme verovati, kar hoče, in si vero vravnava po svojem nagnenji; Bog in cerkev — si misli — nima o tem nič govoriti. Tudi države so se veči del ločile od cerkve ter so brezverne, ali pa se v verske reči samovoljno vtikajo. Zato je bilo treba slovesno naznaniti, kdo ima v katoliški cerkvi nar viši oblast o veri, ali vsak zase, ali država, ali papež.

Ako bi vsak sam o veri določeval, bi bilo toliko ver, kolikor glav. Država ima tudi vsaka svoje postave, ktere dostikrat spreminja; ko bi tudi o veri imela govoriti, kaj bi bilo za edinost vere

in cerkve, ker sedaj ta resnica ni všeč, sedaj kak zakrament ni po volji? Primerno je tedaj bilo in zadnji čas, da je Vatikanski zbor očitno določil, da le nezmotljivi poglavar ima v cerkvi nar viši oblast zastran vere in službe Božje. Treba je bilo te določbe za verne, da vedó, koga se imajo deržati zastran vere; treba za vso cerkev, da je bolj očitna njena edinost; treba je je bilo tudi nasprot sovražnikom in vladam v boljši spoznanje, da v verskih rečeh ima govoriti pred vsim naměstnik Kristusov, nar viši učenik in oče vsih vernih, ki ima pravico in dolžnost, brate v veri poterjevati, pa mu je za to tudi dodeljena potrebna zmožnost.

Ker je naša resnica tako okolišinam primerna in potrebna, je že iz tega očitna njena korist; in zato za gotovo smemo reči in moramo spoznati, da bo določenje te resnice katoliško reč močno pospešilo.

Dan danes se nevera zmeraj bolj širi, vpliv edino zveličanske vere se manjša, ne tajijo se le posamezne resnice, celo razodénje se zametuje. Zato ima cerkev sveto dolžnost resnico braniti in čisto ohraniti. V ta namen pa je papeževa nezmotljivost prav primerno sredstvo.

Ker je namreč vesoljni zbor slovesno določil, da vera cerkvenega poglavarja nikdar ne opeša, zamore to prepričanje razodeto vero pri vsi cerkvi in pri posameznih vernih močno vterditi; sveto se smejo vsi in vsak v dvomih in nevarnostih ozirati na tega nar višega učenika, za čigar vero je Kristus prosil; nad njim ima slehern kristjan v sedanjih zmotah vodilo, ki ga varno vodi; vselej zmožnega sodnika, ki vselej laž obsodi in resnici pričevanje daje; zvestega čuvaja, ki vedno čuje in daje odgovor tim, ki resnice išejo. Moč vere Petrove in njegovih naslednikov daje moč veri vsih vernih; živa zveza s svojim glavarjem jim vterjuje vero v sercu in spoznanji. Že zgodovina uči, kakor piše učeni protestant Kasaubon, da se je Bog veliko sto let poslužil papeža kot orodja za ohranjenje sv. vere, in to se bo zanaprej po ti nar viši papeževi oblasti še ložej zgodilo. Skušnja pa tudi poterjuje, da je bila katoliška zavest vedno posebno krepka tam, kjer se je vselej priznavala ta nar viši oblast in veljava papeževa v verskih rečeh. Zatoraj hvala Bogu, da je dal v določbi te resnice vernim tako zdatno sredstvo za ohranjenje in oživiljenje nar večega zaklada, čiste vere!

Tudi cerkvena edinost se bo po ti resnici vterdila. Sicer je naslednik sv. Petra že po bistvu svoje oblasti in službe središče edinosti, in edinost je poglavitni namen cerkvenega pervaštva. Pa dan danes, ko vse vezi razpadajo, in se vse le vojskuje zoper cerkev in njeno edinost, je treba močnejši, nenavadne vezi za ohranjenje bistvene edinosti, da se je vsi udje kat. cerkve prav živo zavedó. Ta močna vez je vera in prepričanje, da je poglavar cerkve v veri nezmotljiv. To bo bolj živo zbudilo zavest kat. edinosti in bo verne vsega sveta navdušilo za to edinost, ktera ima toliko podporo in zdatno pomoč v nezmotljivem poglavarji, ki je poklican in zmožen, ohraniti potrebno edinost.

Predstvo papeževe nezmotljivosti močno pomnoži slavo in visokost sv. očeta. Že sicer slové papež po vsi kat. cerkvi od vzhoda do zahoda ko namestnik Kristusov, naslednik sv. Petra, poglavar vse cerkve, in sv. očetje ne najdejo dosti slavnih imen to slavo izreči. Papež so jim škof škofov, pastir pastirjev, ključar nebeškega kraljestva, oče in učenik vsih vernih; po njih ima tudi rimska cerkev in nje sedež tako častite imena, da jo imenujejo nar večji in nar častitljivši, mater vsih cerkva, sedež edinosti. Kolikanj večji, očitniši je ta slava sedaj, ko je predstvo nezmotljivosti slovesno pridjano! Vse slavne imena imajo še le sedaj popolnoma pomen. Sedaj so še bolj v resnici papež namestnik Kristusov, čigar vera je vselej tudi njihova; škof škofov, ker so zares zmožni brate v veri poterjevati; učenik vsih vernih, ker vselej le čisto resnico učé; sedaj so steber resnice in skala, ki se ne premakne ter začetnik in varh edinosti, brez ktere ne more biti cerkev Kristusova.

Smelo bi se reči, da je ravno temu papežu k toliki slavi pripomogla Marija, ktero so sv. oče poslavili na zemlji z versko resnico čistega spočetja; zato je tudi ona pomagala svojemu služabniku in namestniku svojega Božjega Sina že na zemlji k toliki slavi in časti, ktere se veseli vesoljna kat. cerkev ter rada svoj glas pridruži jo slaviti in množiti.

Prepričanje o papeževi nezmotljivosti pospešuje in lajša tudi dolžnosti vernih do sv. očeta, zlasti spoštovanje, pokoršino in ljubezen. Sicer so sploh dolžni podložni svojim višim, otroci svojemu očetu spoštovanje; pa s slavo očetovo raste tudi ta dolžnost. Ali pa ni sedaj, kakor smo vidili, še veliko večji slava sv. očeta?

Oni so že sicer pastir pastirjev in vse čede, pa so še bolj vredni te časti, ako gotovo vse vodijo na zdravo pašo čiste resnice. Oni imajo v cerkvi nar viši oblast učiti in zapovedovati, pa vsa ta oblast je še bolj časti vredna, ako vemo, da se njihov nauk in njihovo povelje vselej vjema z Božjim. Kako častitljiv mora biti tak namestnik Božji vsim vernim, in slehernemu sedaj še bolj velja Božje povelje: Spoštuj očeta! — Tudi pokoršino so bili verni vselej dolžni papežu ko očetu in učeniku vsih kristjanov, kakor jih že Florenški zbor imenuje, pokoršino so dolžni njihovim poveljem in verskim določbam; pa popolnoma pokoršina v verskih rečeh je še le mogoča, ako so papež v veri nezmotljivi. Kdor to dvomi, se tudi ne bo popolnoma podvergel njihovim določbam in ne bo lahko hranil dolžne pokoršine od znotraj ter ne skazoval od zunaj.

Kdor pa priznava našo resnico, temu je dolžna pokoršina močno zljajsana, ker sedaj odpadejo vsi izgovori, vse pretveze in zvijače, kakoršnih so iskali Janzenisti in drugi nasprotniki; papeževa vera mu je vera Kristusova.

Naša resnica je tudi v tesni zvezi z vdano ljubeznijo, ktero so verni otroci dolžni svojemu očetu. Velike stiske zadevajo papeža že veliko let; ljuti sovražniki jih obdajajo od vsih strani; vsa peklerska moč se zaletuje z hinavšino in silo v to skalo sv. cerkve. Ker verni to vidijo in slišijo, ali jih ne veže dolžnost, sv. očetu z vdano djansko ljubeznijo na pomoč hiteti? Ali stiske očetove ne zadevajo tudi otrok? In res se je to v vsakem oziru skazalo, pa posebno od tiste strani, ki je že do sedaj priznavala to nar lepši predstvo sv. očeta, ter gotovo bo še bolj rastla ta djanska ljubezen do viteške čednosti sedaj, ko je to nar večji predstvo določeno za versko resnico.

Nasprot pa ni viditi djanske ljubezni do sv. očeta pri tacih, ki zmanjšujejo papeževe pravice in predstva; nimajo za sv. očeta ne serca, ne jezika, ne roke; še celo druge zavoljo njihove vdane ljubezni zasmehujejo in lastnega očeta dostikrat obrekujejo. — Tako je ravno naša resnica primerna in pripravna buditi in množiti lepe čednosti, polajševati velike dolžnosti vernih do sv. očeta, zlasti spodobno spoštovanje, dolžno pokoršino in vdano djansko ljubezen, ktere je dan danes najbolj treba. — Sploh pa vsega vpliva naše resnice sedaj še nismo v stanu pregledati, to bo še le prihodnjim rodovom mogoče. Vendar že to, kar sedaj moremo spoznati o ko-

risti te resnice, mora naše serce z zaupanjem in veseljem napolniti.

V resnici je tedaj naša resnica ne le potrebna časa primerna, ampak tudi vernim koristna, in sv. očetu v slavo; ona je zlata krona, ki kinča Kristusovega namestnika, dragoceni biser njegove oblasti, ki daje nar večji vrednost njegovim sklepom in s svojimi žarki oživlja čednost in cerkveno zavest ter življenje. Zato naj radostni in navdušeni pozdravljajo zvesti verni to določbo Vatikanskega zbora ter veselo kličejo z njim: „Slava nezmotljivemu poglavarju Kristusove cerkve!“ in od vsih krajev naj odmeva neštivilno glasov: Slava sv. očetu, slava cerkvenemu zboru!

§. 8. Nekteri navadni ugovori nasprotnikov.

Kakor ima kat. cerkev sploh veliko nasprotnikov, in med njimi obilno lastnih otrok, ki svojo mater slabo spoznajo in zaničujejo: tako je žalostno pa resnično, da jih ima veliko zlasti naša resnica, zoper katero se je dan danes toliko pisarilo, toliko obrekovalo in pohujšanja dajalo po slabih časnikih, ki so marsikterim edini evangelij.

Zastran te resnice je hotel biti vsak še tako neveden pisac, katoličan ali nekatoličan, modrejši kakor zbrani škofje pod vodstvom rimskega papeža in pod vplivom sv. Duha, in česar si pri papežu ni mogel misliti, namreč nezmotljivosti, to je vsak bedak sebi saj djansko prilastoval. Vzrok tega nasprotovanja je velikrat nevednost, ker ti modrijani nimajo pravega zaumena ne od naše resnice, ne od cerkvene nezmotljivosti sploh; dostikrat pa tudi hudobno sercé, ki po svoji strasti vse napak razlaga in nalaš iše težav, kjer jih ni.

Preglejmo nektere njih ugovorov, na kakem temelju stojé.

I. Nekteri pravijo: Kako bodo papež nezmotljivi, ki so človek kakor drugi, slabosti in grehu podverženi, saj niso vsegavedni, ne navdihnjeni (inspirirani), kakor so bili aposteljni. — Kdor tako govori, nima pravega zaumena (pojma) od cerkvene nezmotljivosti. Po svoji lastni, človeški moči niso ne papež ne vsi škofje skupaj nezmotljivi, ampak le s pomočjo sv. Duha, ki jim je obljubljen in

potreben v prid vesoljne cerkve, kakor je n. pr. slehernemu mašniku dodeljena oblast, vernim veljavno deliti sv. zakramente. In z ozirom na to pomoč papež niso le, kakor vsak drug človek, ki ima le natorne dušne darove in navadno gnado božjo, ki mu je v zveščanje potrebna; papež imajo verh tega še potrebno oblast in pomoč od zgorej v prid vse cerkve, ktera jim je po božji naredbi potrebna za tako visoko službo. V drugem oziru so pa papež res kakor kak drug človek in vsak duhoven, slabosti podverženi, in ker imajo prosto voljo, zamorejo grešiti tako, kakor vsak človek visocega ali nizkega stanu utegne ravnati zoper lastno spoznanje. Tudi za nezmotljivost ni treba vsegavednosti, ker se nezmotljivost razteza le na razodete resnice, nikakor pa ne na druge reči in vednosti. Ali je mar vesoljni zbor, ki je nezmotljiv, vsegaveden?! Res tudi navdihnjeni niso papež v tem pomenu, kakor so bili preroki in aposteljni, kterim je Bog po navdihnjenji razodeval nove resnice; sedaj pa Bog več ne razodeva novih verskih resnic, tudi papežu in cerkvi ne, temuč že razodete resnice se morajo čiste ohraniti in neskaženo določevati, in v ta namen zadostuje in je potrebna nezmotljivost, ki je cerkvi in papežu dodeljena. —

II. Drugi ugovarjajo: To je nova vera; — in sedaj bodo papež za versko resnico oklicali, kar bodo hotli. — Ali je to nova vera, ktera se najde že v sv. pismu, ktero priča ob vsih časih cerkveno zročilo in življenje? Zbor je z ozirom na te verske vire našo resnico slovesno poterdil in ji dal določni izraz. Nove vere pa cerkev ne more vpeljati, ker ji je pomoč sv. Duha le v to obljubljen, da že razodeto resnico čisto ohrani in slovesno oznanuje. — Kakor občni zbor, tako tudi papež ne morejo in tudi v prihodnje ne bodo mogli samovoljno verskih resnic oklicevati. Kakor cerkev ali zbor, tako se morejo tudi papež v verskih določbah držati božjega razodenja (adstrict. verbo Dei), ki je shranjeno v sv. pismu in v cerkvenem zročilu ter od tega ne smejo nič odvzeti, temu nič ne pridjati. Papež so bili in so po svoji oblasti le nezmotljivi učenik, sodnik in priča tega razodenja, ki je že z aposteljni sklenjeno in dokončano. Nič pa ne more biti verska resnica, kar ni zapadeno v tem razodenji.

III. Ako so papež nezmotljivi, ugovarjajo dalje, bi se moglo reči, da je v cerkvi več nezmotljivost; čimu pa to, saj je dovolj, da je cerkev nezmotljiva! — Kdor tako ugovarja, prezira, da izvirek

nezmotljivosti je edini sv. Duh, ki ga je Kristus cerkvi obljubil in poslal. Po katerem potu ali sredniku bo sv. Duh cerkvi delil svojo pomoč, je Kristus le kratko naznanil, ko je Petru rekel: „Ti pa zopet poterjaj kdaj svoje brate.“ Po tem Jezusovem povelji poterjuje Peter ali papež brate v veri ali sam po sebi lastni oblasti, ali v zboru združen z drugimi brati ali škofi, ali pa ko cerkveni poglavar in razkropljeni škofje zedinjeni naznanijo svojo vero. To je vedno le ena in ravno tista nezmotljivost, ker je vedno le en in ravno tisti Duh, ki deli, kakor hoče, in se posluži v poterjenje resnice ali le papeža ali pa z njim tudi družih škofov. Gotovo pa je bolj primerno božji modrosti in dobrotljivosti ter bolj poskerbljeno za verske potrebe kristjanov, ako je več potov ali sredstev, po kterih se razodeva ena in ravno tista nezmotljivost v kat. cerkvi. Kakor so bili aposteljni po tadanji potrebi posamezni nezmotljivi, pa tudi združeni v Jeruzalemskem zboru: tako so tudi papež v svoji službi osebno ali združeni z drugimi škofi orodje, po katerem Duh božji oznanuje in določuje razodete resnice. Ali bo mar kdo rekel, da je bilo ob času aposteljnov dvanajst ali trinajst nezmotljivost?! „Različni so darovi, Duh pa je eden.“ — In ko bi kdo vprašal: Ali je cerkev po papežu, ali papež po cerkvi nezmotljiv? — je to vprašanje ravno tako prazno, kakor uno: Ali je občni zbor čez papeža ali papež čez zbor, ker brez papeža ni občnega zbora, ter sta papež in zbor enake veljave. Tako tudi cerkev ni brez papeža, papež ne brez cerkve; kajti cerkev brez papeža bi bila telo brez glave; papež brez cerkve pa tudi brez veljave in oblasti.

IV. Še drugi ugovarjajo: Ako so papež nezmotljivi, čemu so potem vesoljni zbori? — Da bi bili cerkveni zbori po Jezusovi naredbi za cerkev neogibljivo potrebni, se ne more terditi. Saj v začetku keršanske vere celih 300 let ni bilo vesoljnega zbora, in od zadnjega Tridenškega do sedanjega je zopet minulo čez 300 let. Ali bi se neogibno potrebna naredba smela tako dolgo opuštati? Vendar so pa cerkveni zbori v nekem oziru potrebni ali saj silno koristni, če so tudi papež nezmotljivi. Saj so bili tudi aposteljni posamezni nezmotljivi, in vendar so se zbrali l. 50 v Jeruzalemskem zboru, kjer so se posvetovali o nujnem vprašanji, in so vzajemno svoj sklep vernim ko sklep sv. Duha naznanili. Tudi v nekterih časih verske zmote s svojo hlimbo in terdovratnostjo tako naraščajo in toliko moč zadobé, da je treba veljave vsih pastirjev,

papeža in škofov, da se združeni ustavijo nevarni zmoti, n. pr. ob času prederznih Arijanov, protestantov i. dr.

Zbori so dalje koristni, da se viši pastirji ložej skupaj posvetovajo tudi o obrednih ali disciplinarnih rečéh, kaki bi bili nar bolj primerni in zdatni pomočki za vero in pobožnost, kako bi se različni zadržki odpravili ali saj zmanjšali; tudi so koristni, da se viši pastirji sami v spoznanji resnice in v edinosti ljubezni bolj okrepčajo, sleherni zmoti se pa z združeno brambo zoperstavijo, kakor piše papež Leon: „Resnica se bo bolj svetlo razjasnila, krepkeje ohranila, ako to, kar je popred vera učila in je Bog po naši službi določil, tudi vzajemnost bratov poterdi.“ Tudi je bilo že omejneno, da noben zbor ni nasprotoval temu, kar je bilo od papeža določeno; pa tudi noben zbor ni obveljal za vesoljnega, ako ni bil od papeža poterjen. Ako pa občni zbor še le po papežu zadobi svojo veljavo, morajo pač papež zastran zborovih sklepov nezmotljivi biti, in toraj cerkveni zbori, ki so le po okolišinah potrebni ali sicer koristni, tega nikakor ne overžejo, temuč posrednje in neposrednje v besedi in v djanji poterdijo.

V. Nekteri menijo, da bo papeževa nezmotljivost škodovala v eljavi škofov. — Kar je v kat. cerkvi bistveno, Božja naredba, je in ostane vedno enako. Tako so in ostanejo tudi škofje ko nasledniki aposteljnov po Kristusovi naredbi učeniki in pastirji svojih čéd, ktere je postavil sv. Duh vladati cerkev Božjo; in akoravno papeža, kteri imajo oblast čez vse verne ter tudi zmožnost in dolžnost brate poterjevati v veri, škofje spoznajo, kakor od nekdej, za svojega poglavarja, sami zato nikakor ne zgubé svoje oblasti in pravice. Ali mar sodnik niži stopinje nima nikake oblasti, ker je drugej še viši sodnik? Ali se mar ne posvetujejo papež še sedaj z drugimi škofi v zboru? Priznanje svoje viši veljave v verskih rečéh so pa papeži že od nekdej terjali, kakor smo vidili pri nekdanjih občnih zborih na Jutrovem, in škofje so se vselej radovoljno podvergli slovesnim določbam cerkvenega poglavarja. Ravno to bo tudi zanaprej veljalo. V resnici pa bo došla po glavi nova moč vsemu telesu ter v tesni zvezi z nezmotljivim papežem bodo tudi drugi pastirji bolj varni, ker so si sedaj popolnoma svesti, da jih viši pastir zamore v vsaki nevarnosti v veri poterditi; v Petru sedaj spoznajo vsi škofje terdno skalo, na ktero se na tem svetu nepremakljivo opera vse poslopje Božjega kraljestva. Zato so tudi papež prec po

slovesnem oklicu naše resnice rekli, da ta nar viši veljava rimskega papeža ne zatera, le podpera; ne podera, le zida; dostikrat poterjuje v časti, druží v ljubezni in varuje pravice bratov, namreč škofov.

VI. Zopet drugi pravijo: Papeževa nezmotljivost ne more biti razodeta resnica, ker je imela v različnih časih različne nasprotnike; n. pr. ob času Konstanškega zbora, poznej pri Galikanic in Febronijancih; tudi še dan danes jih je nasprotovalo veliko med učenimi bogoslovci in celo med slavnimi škofi; skorej skozi in skozi pa je nasprot današnji omikani svet, med katerim si je s to določbo cerkev v svojo škodo navlekla novih sovražnikov. — Ker papeževa nezmotljivost do sedaj ni bila določena verska resnica, so ji smeli biti nasprotniki, da se niso zoper vero pregrešili; dasiravno je bilo nasprotno mnenje že nekđaj od papežev obsojeno, kakor smo že zgorej omenili.

Ali sedaj, ko je nezmotljivi občni zbor to določil, nikakor več ni dopušeno nobenemu katoličanu, bodi si škofu, učenemu ali kmetu, drugač verovati. — Tisti zmed sedanjih škofov, ki so odbijali določbo te resnice, so bili večidel le v tem oziru nasprot, da ni času in okoliščinam primerna (oportun); le nekteri so bili med posvetovanjem, ko to vprašanje še ni bilo konečno določeno, in toraj mnenje prosto, zoper nezmotljivost samo; pa so se po zborovem sklepu menda vsi podvergli. — Učenost nekterih bogoslovcev naše dobe se je v svojem napuhu previsoko povzdigovala, kakor bi bila božja resnica le človeški modrosti zročena; zato jo je Bog osramotil, sv. Duh ponižal. In ko bi tudi le po človeško sodili, se vidi, da je bilo sedaj, kakor ob vsih časih, veči število tih, ki so krepko zagovarjali našo resnico, kakor pa nasprotnikov, ktere so dostikrat vodili malovredni nagibi. — Kar zadeva sedanji omikani svet, ki nasprotuje, je večidel tudi sicer vera in verska vednost tih omikancev tako puhla in plitva, da dostikrat nimajo pravih zaumnov od nar poglavitniših verskih resnic. Ali se bo v naši resnici cerkev po njih napihnjenem mnenji ravnala in sodila? Ko bi to hotla in smela, bi mogla zavreči ne le papeževo, temuč cerkveno nezmotljivost sploh, ker jo ti omikanci tudi ne priznavajo (sicer bi ne kljubovali določbi nezmotljivega občnega zbora); bi mogla zavreči vse skrivnosti, vse čudeže, ker ti nasprotniki tajé vse čeznatorno, tedaj vse razodenje Božje. In kdo so ti omikani nasprotniki? So

zlasti lažiliberalci, ki imajo svojo vstavo za edini evangelij, ter hočejo njene izraze tudi na nespremenljivo cerkev obračati, in bi pred vsim radi njen poglaviten steber omajali; so puntarske in skrivne društva, ktere se vojskujejo zoper keršansko vero in slehern red, in zato napadajo tega, ki je podlaga cerkve in vsega reda; so nevedni in zapeljani katoličani po imenu, ki kot zgubljeni sinovi preganjajo svojo lastno mater in bi se dostikrat smela na nje obračati beseda: Ne vedó kaj delajo. Vojskovalna cerkev, ki ima kakor Kristus, njen Začetnik, vedno sovražnike, se ne boji za se ter je gotova zmage po Njemu, ki je rekel: Ne bojite se, jaz sem svet premagal; boji se le za nektere svojih lahkomišljenih otrok, ktere pred sovražnikom svari, in jim zato sedaj pred oči stavi gotovo zastavo resnice, — papeževo nezmotljivost. Vojskovalna cerkev se bo kdaj spremenila v zmagovalno, škoda pa ostane le nasprotnikom.

VII. Pa še dalje terdijo, da bo ta resnica kat. cerkvi sami v škodo, ker bi jih utegnilo zavoljo nje več izstopiti, ter tudi ločeni razkolniki in luterani bodo še delj od cerkve odvernjeni. — Pustimo to skerb sv. Duhu, po katerem je ta resnica določena ter po nji Njegova moč in ljubezen do cerkve ni zmanjšana, ni pri-krajšana. Če tudi kak bolan ud, kak po imenu katoličan odpade, bo to manjši škoda, kakor pa jo napravi nedoločnost, vedno omahovanje tacih, ki niso ne krop ne voda; boljši je, da odpadejo gnjili udje, kakor da bi vse telo škodo terpelo. In ker je zavoljo proticerkvenega duha in prederzne nevere ta nevarnost dan danes večí kakor sicer: je bilo treba, da z očitno določbo Gospod varuje svoje ljudstvo, to je, svojo cerkev protéče nove nevere, kakor je v stari zavezi ločil Izraelce od malikovalcev. Komur se to zdi preojstro, ga zavernemo na besede Kristusove: „Kdor ni z menoj, je zoper mene, in kdor z menoj ne zbira, raztresa.“ — Kaj bodo storili ločeni bratje, na to cerkev pri določevanji verskih resnic ne more imeti poglobitnega ozira, ampak le na razodenje Božje in na blagor svojih otrok. Vendar pa mislimo, da naša resnica bi utegnila zedinjenje ločencev bolj pospeševati kakor zadrževati. Kolikor bolj se namreč razodeva kat. cerkev v svojem bistvu, kolikor bolj se v nji razvija podlaga katoliške edinosti, pervaštvo rimske cerkve: toliko večí moč bo imelo to središče, da si pridruži še ločene dele. Ako zgodovino vprašamo, bomo tudi najdlí to poterjeno. Ali se jih je v poprešnji dobi Galikanizma in Febronijanizma več vernilo v

naročje kat. cerkve, kakor v sedanjih časih, ko se v veči slavi in moči sveti rimski prestol ter s svojimi oživljajočimi žarki tudi druge razsvetluje in na se vleče? In svesti smo si, da se bo to za naprej še obilniši godilo ter lepši dopolnevalo.

VIII. Nasprotniki se sklicujejo na zgodovino ter pravijo, da so se nekteri papeži v svojih določbah v veri motili. — Ko bi bilo to res, bi bila spodbita naša resnica; vendar tega nasprotniki ne morejo skazati. Kar ta ugovor sploh zadene, moramo pred vsim ločiti zasebno mnenje nekterih papežev, tudi njihove grehe zoper vero od verskih določb, ki so veljale vesoljni cerkvi. V tacih slovesnih verskih določbah se papeži niso nikdar motili, in le v tem zagovarjamo papeževo nezmotljivost. Ako so pa papeži le napčno ravnali, kakor n. pr. že Peter v Antijohii, ko ga je Pavel posvaril; ako so le zasebno napčno mislili, kakor Janez XXII. zastran plačila po smerti, da bo še le po sodnjem dnevu sledilo; ako so napčno sodili o rečéh, ki niso razodete, n. pr. Zaharija, da ni Antipodov, t. j. ljudi pod nami na uni strani zemlje: vse to niso verske določbe in zato ne overžejo naše resnice. — Če se pa nasprotniki sklicujejo zlasti na papeža Honorija v 7. veku, da je v dveh listih do carigraškega patrijarha Sergija učil zmoto Monoteletov ali Enovoljcev (da ima namreč Kristus le eno voljo), se ne bomo spušali obširno v to na vse strani stokrat pretreseno vprašanje; le kratko omenimo po zanesljivih virih to le troje: a) P. Honorij je učil v tih dveh listih čisto katoliško resnico, ko je pisal, da „ima Kristus dve popolnoma natori v eni osebi sklenjeni, kjer božja dela, kar je Bogu lastno, in človeška, kar je človekovo.“ Le imen (besed): ena ali dve volji, ni hotel vpeljati, ker še niste bili od cerkve vpeljani, in se je bal, da bi s takimi besedami ne dal priložnosti misliti, da stoji na strani Nestorijanov, ako reče: dve volji, ali pa na strani Evtihijancev, ako reče: ena volja. Kadar pa piše le od ene volje v Kristusu, razumeva le človeško, v kateri ni bilo razdvojenja, ker v Kristusu ni bilo hudega nagnjenja, in je bila človeška volja popolnoma božji podveržena. To poterjuje sam njegov tajnik Janez, ki piše: „Eno voljo smo imenovali v Gospodu, ne Boga in človeka, ampak samo človeka.“ b) P. Honorij ni imel namena v svojih listih to vprašanje zastran ene ali dvoje volje v Kristusu določiti. Tako piše v drugem listu: „Ni vam treba z določenjem oznanovati enega ali dvojnega delovanja...“; in spet: „Ali se

mora reči eno ali dvojno delovanje, to nas ne sme brigati, ter to prepušamo slovničarjem.“ — c) Zato ta dva lista nista bila verska slovesna določba za vesoljno cerkev. Pisal ju je namreč p. Honorij le do patrijarha Sergija ne s tem namenom, da bi ju moral drugim podeliti, še tima ne, ktera sta bila tudi v prepir zamotana, Ciru in Sofroniju, kterema je pisal posebne liste. Zato sta bila ta dva lista tako dolgo neznana in še le 40 let po smerti p. Honorija so ju nasprotniki na dan zlekli. Ali bi bili zares in splošno določivni listi tako dolgo v temi ostali? Zato sta tudi poglobitna zavetnika kat. vere zoper monotelete, Jeruzalemski patrijarh Sofronij in opat Maksim p. Honorija vedno za pravovernega imela in zagovarjala. Tudi afrikanski in rimski zbori tistega časa, ki so monotelete in njih glavarje obsodili, čisto molče zastran Honorija. Nasprot pa so naslednji rimski papeži, n. pr. Agaton, še vedno terdili, da se rimska cerkev nikoli ni v veri zmotila, česar bi ne bili mogli reči, ko bi bil p. Honorij krivoverstvo učil. Če je pa 3. carigraški zbor l. 680 p. Honorija obsodil, se je to zgodilo zato, ker se on ni ustavil krivoverstvu, kakor je bila njegova dolžnost, in ker so se krivoverci sklicovali na nektere izraze Honorijevih listov, in tako je krivoverstvo po Honorijevem zadolženju posrednje in nenaravnost zadobilo veči moč, kakor piše njegov naslednik p. Leon II.: Čisto vero je (Honorij) pripustil podkopati.

IX. Nasprotniki vpijejo, da bo naša resnica zaderževala napredek, vednost in prostost, ki so jim nar dražji biseri naše dobe. — Nikakor ne, ampak v pravem pomenu bo papeževa nezmotljivost vse to pospeševalo. Katoliška cerkev vse stoletja pozna le en pravi napredek, namreč rasti v spoznanji sv. vere in v čednosti, pa v ravno tisti resnici, v ravno tistem pomenu, v ravno tistem smislu. Vse kar je temu nasprot, ni napredek, je zmota, ki zaderžuje človeka na poti proti pravemu poklicu. Pravega napredka ne zaderžuje naša resnica, temuč je sama živ dokaz tega napredka in tudi zmožna pospešiti med vernimi vero in edinost, do sv. očeta pa pokoršino in ljubezen. — Tudi vednosti ni nikakor nasprot papež. nezmotljivost, ktera obsega le božje razodenje; zastran svetne vednosti pa ima čuvaj sv. vere le pravico in oblast zavreči to, kar je božji resnici nasprot in je toraj vernim v škodo. Taka oblast pa posrednje varuje tudi vednost napčne poti, ter je ne zaderžuje, temuč nenaravnost pospešuje. In ako se ozremo v zgodovino, ali niso bili ob vsih časih papeži poglobitni podporniki

vednosti in umetnosti, ter smo si svesti, da bodo to tudi zanaprej. Saj resnica resnici nikoli ne more biti nasprot, in tako tudi resnica prave vednosti ne bo škode terpela po naširesnici. — Tudi prostosti v keršanskem pomenu papeževa nezmotljivost ne nasprotuje, kakor ji nezmotljivost vesoljne cerkve in sploh božje razodenje ni nasprot. Veliko več vidimo iz zgodovine, da ravno katoliška cerkev je mati prave prostosti narodov in posameznih udov družinskih, ter je razdjala verige sužnosti. In v cerkvi so ravno papeži ob vsih časih kakor skerbni očetje čuli za prostost narodov in vernih. Tudi zanaprej ne bodo samovoljno ali prederzno vpeljevali novih reči, ker so vezani na božjo besedo ter ne morejo in ne smejo zoper božje razodenje kaj skleniti in določiti; tudi za naprej jih bo vodilo v zadevah do vernih in do škofov zlato staro pravilo: V potrebnem edinost, v dvomljivem prostost, v vsem ljubezen. —

X. Nekteri učeni in na pol učeni nasprotniki celo terdijo, da papeževa nezmotljivost še ni verska resnica, ker Vatikanski zbor ni občen zbor in toraj ne nezmotljiv. — V sili zgrabi človek vsako vejo, naj derži ali ne. Tako tudi nasprotniki sedanjega zbora po pomoči segajo na vse strani, da bi podbili njegovo veljavo in ž njó našo resnico; pa zastonj! Vatikanski zbor ima vse lastnosti občnega zbora. Sklican je namreč postavno od papeža, poglavarja vse cerkve; škofje iz vsih krajev sveta so se zbrali v tolikem številu, da še nikoli v tolikem; pod svojim postavnim predsednikom so se posvetovali tako svobodno, da celo zborovi nasprotniki, n. pr. bogoslovec Pichler priznava: noben zbor še ni bil tako svoboden; in kar je poglavitno: papež so sklepe zborove slovesno poterdili. Kdaj in kje se je še zavergel taki zbor? Kdaj je še odstopila cerkev od sklepov tako postavnega zbora? Kdo so tisti, ki napadajo njegovo veljavo? Ali so mar dobri katoličani, ali so pa številni škofje kat. cerkve? Nikakor ne! veliko več so še tisti nemški škofje, ki so bili med posvetovanjem v zboru veči del nasprot določbi naše resnice, sedaj v Fuldi zbrani očitno priznavali in povdarjali vesoljnost in veljavo Vatikanskega zbora, ter se ne le sami podvergli njegovim sklepom, ampak vse podložne k temu živo opominjevali. Sploh moramo spoznati, da je v zgodovini komaj kak cerkven zbor, kateri bi tako določno imel vse lastnosti občnega zbora, kakor sedanji; in kdor bi terdovratno tajil to vesoljnost, bi se pridružil krivover-

cem vsih časov, kateri so vselej tajili veljavo dotičnih zborov, da bi jim ne bilo treba se podvreči njihovim sklepom.

Tako stoji terdno in nepremakljivo nezmotljivost rimskega papeža kakor luč v razsvetljenje narodom in v slavo kat. cerkvi — zoper vse ugovore, naj izvirajo iz nevednosti ali malopridnosti, in kakor hiše modrega moža tudi tega predstva noben zoperen vihar, nobena huda povodenj ne bo poderla, ker je zidano na skalo. Nebo in zemlja bota prešla, ne bodo pa prešle besede Njega, ki je rekel Petru: „Na to skalo bom zidal svojo cerkev; — in kdor pade nad to skalo, se bo razbil; na kogar pa ona pade, ga bo sterla.“

S k l e p.

Ako se k koncu nazaj ozremo na storjeno pot, moramo spoznati, da ima naša resnica, papeževa nezmotljivost v veri, v sv. pismu in v cerkvenem zročilu toliko dokazov, kakor le malo ktera razodetih resnic; da je glavi in udom sv. cerkve živo potrebna, tudi potrebam sedanje dobe močno primerna, v mnogem oziru prav koristna. Papež so bili vselej in so sedaj še bolj oče vsih vernih, središče kat. edinosti, živa priča Božjega razodenja. To predstvo je sedaj očitna zastava in lahko znamenje katoličana in prave vere, ker sedaj še bolj velja znana prislovica: Kjer je Peter, tam je cerkev. Ni več pripušeno priznavati le polovico papeževe oblasti ali pa vso, ni več Galikancev in Ultramontancev; sedaj smejo zastran vere papež nase obračati Kristusove besede: „Kdor ni z menoj, je zoper mene“. Vsak, ki hoče biti pravoveren kristjan in ud katoliške cerkve, je dolžan spoznati v papežu nezmotljivega učenika katoliške vere. Zato z veseljem sprejmemo to slavno predstvo in se ga hočemo zvesto deržati kot dragega bisera rimskega pervaštva, kterege je Bog med tolikimi britkimi skušnjami današnje dni tako prečudno povzdignil in poveličal.

Naj se sedaj pomnoži tudi naše spoštovanje, naša ljubezen in vdanost do toliko poveličanega poglavarja. Vselej v besedi in v živ-

ljenji pokažimo, da smo zvesti otroci tega očeta in s tem sv. cerkve. Ne poslušajmo praznih marnj nasprotnikov, ki kakor ob vsih časih sedaj še hujše butajo v terdno skalo rimske cerkve. Ne zgubimo serčnosti in zaupanja na Božjo pomoč v sedanjih hudih stiskah rimske cerkve; saj še živi On, na čigar besedo so sovražniki na zemljo padli; On, ki je svojim obljubil: „Ne zapustim vas sirot; — Jaz sim z vami vse dni do konca svetá“. Prosimo veliko več, da bi tudi nasprotniki po božji milosti prišli k spoznanju resnice in edinosti sv. cerkve. Prosimo, da bi Gospod prikrajšal dneve sedanje ojstre skušnje, in milostljivo dal doživeti sv. očetu slavno zmago resnice in pravice čez laž in malopridnost, dočakati obiln sad naše resnice in sedanjega zbora sploh, da bi po spolnenju svojih serčnih željâ mogli kdaj reči s pobožnim Simeonom: Sedaj spustiš o Gospod! v miru svojega hlapca, kterege si tako prečudno čistil po britkostih, kteremu si dodelil toliko slavo ter mu dal veličastno zmago. Upajmo pa tudi zvesto, da bo ta nova slava apostoljskega sedeža teknila v novo slavo in povikšanje vse katoliške cerkve, ktera kot edina Kristusova nevesta stoji na terdni skali rimskega pervaštva, ktera je kot dobra mati tudi nas že pri sv. kerstu sprejela ter nas spremlja vse življenje, da nas srečno pripelje k Njemu, ki je dal Petru toliko oblast, k nevidnemu poglavarju, Jezusu Kristusu, ki je čez vse Bog hvaljen vekomaj.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000422075

